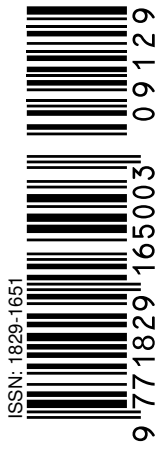

Ազգ

11 ՅՈՒԼԻՍ 2009 ՇԱԲԱԹ 129 (4265)

Օրանայի, Սարկոզիի և Մեդվեդևի հայտարարությունը Ղարաբաղի վերաբերյալ

Իսպիայում ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի նախագահներ Բարաք Օբաման, Նիկոլա Սարկոզին և Դմիտրի Մեդվեդևը համոզեց են եկել հայտարարությամբ, որով Հայաստանի և Ադրբեջանի առաջնորդներին հորդորել են կարգավորել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի՝ երեք ղեկավարները, որոնք նախագահում են ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբում, իրենց ազակցություն են հայտնում «կարգավորման հիմնարար սկզբունքների մշակման ավարտելու Հայաստանի և Ադրբեջանի ջանքերին»: «Մենք համաձայնարար ենք միջնորդներին Հայաստանի և Ադրբեջանի նախագահներին փոխանցել 2007-ին Մադրիդում ներկայացված խաղաղության հաստատման ծրագրի լրամշակված տարբերակը: Մենք կոչ ենք անում Հայաստանի և Ադրբեջանի նախագահներին լուծել մնացած մի քանի սարձայնությունները և ավարտական ռեժիմի հիմնարար սկզբունքների վերաբերյալ իրենց համաձայնությունը», ասվում է նախագահների համատեղ հայտարարությունում:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանի սննդային անվտանգության մեջ նկատվում են կայունացման միտումներ»

Հայաստանի Հանրապետության Տնտեսական Գյուղատնտեսության նախարար Տիգրան Դավթյանը

ԱՐԱ ՄԱՐԻՆԻՍՅԱՆ
2010-ին Հայաստանը կունենա 1-1,5 տոկոսի մոտ սննդային աճ: Երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսի ժամանակ այսօրվա կանխատեսում կատարեց Ֆինանսների նախարար Տիգրան Դավթյանը: Նա նշեց, որ այս տարին սկսվեց բացասական տղայունացմամբ, որը դադարեցված էր համաշխարհային սննդային ճգնաժամի բացասական ազդեցությամբ և առաջին կիսամյակում այդ ազդեցությունը մեր սննդային արդյունաբերության մեջ սննդային արդյունաբերության վերականգնման կամ ձգձգման

հարթահարման, այլ միայն կայունացման առաջին ցեղաների մասին է: Մասնավորապես, հարկերի հավաքման ցուցանիշը հունիսին կազմել է 43 մլրդ դրամ: Մայիսին կազմել էր 38 մլրդ դրամ: Հուլիսի առաջին 10 օրում այդ ցուցանիշն ավելի է, քան հունիսի առաջին 10 օրվանը: Այս ցուցանիշները ֆինանսների նախարարը դադարեցված էր սննդային արդյունաբերության արժեքի կայունացմամբ, և հարկային վարչարարության: Միաժամանակ, նշվեց, որ որոշակիորեն ավելացել են արտահանվող առևտրա-արտադրության ծավալները և մասնավոր փոխանցումները: Որոշակի աճի մասին կա լեռնահանքային արդյունաբերության և շինարարության մեջ: *ՏԻ Էջ 2*

Պուրջե չարժե՞ խորհրդադաս մնալ, թե չէ զուգահեռն անխուսափելի է դառնում

ՎԱՏԻՍ ԱՊՈՒՆՅԱՆ
ԼՂՏ Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ

Ռուսաստանում Ադրբեջանի դեսպան Փոլար Բյուլբյուլ-օղլիի գլխավորած դեսպանության այցը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն, ըստ երևույթին, հերթական անգամ ոչ համարժեք տղայունացում է արժանացել Բաքվում: Ինչ-որ դեսպանը, մասնավորապես, դրանից ենթադրել է, որ «Եթե հայերը չընդունեն մեկնած ձեռքը», ապա «դատարան է գնում վերցնել և լուծարելու գնալ»: Բյուլբյուլ-օղլի

ին, այսօրվա, սուր է սալիս նեղ ազգայնական այն օրհանգիստի ճնշմանը, որոնք մեր այցը համարեցին ոչ այլ ինչ, քան՝ «հայերի մոտ ծնկաչոփ խնդրանքի գնալ»:
Ղարաբաղյան կողմն, ինչ խոսք, զուտ ֆարգակալ է, ինչու չէ՞ նաեւ այլ նույնականներով կարող էր օգտագործել ոչ անհայտ Ալիք Նադիրի սույն «մարզաբերությունը» և նոր կրեմլ բորբոքել Ադրբեջանում: Սակայն, ի սարբերություն ադրբեջանական հանրության, ԼՂՀ-ում թանկ են գնահատում խաղաղարար ամեն մի նախաձեռնություն և նույնպես կարող են ոչ թե կասեցնել, այլ զար-

գացնել երկու ժողովուրդների միջև լուծումներ հաստատելու ջանքերը:
Նախադաս տղայունացում կար, որ դեսպան Բյուլբյուլ-օղլին և ԼՂՀ այցելած ադրբեջանական մյուս գործիչները նույնպես ամենայն դեպքում իրենց առաջնությունը և կարող են դիմագրավել ներքին մարտավարներին: Պե՛տք է ցավով արձանագրել, որ, ինչպես նախկինում բազմիցս, այս անգամ էլ ադրբեջանական կողմը չկարողացավ «իրենց հատուկ լինել» և դարձյալ ենթարկվեց ամբողջապես զայրթախությանը: *ՏԻ Էջ 3*

Ազգային անվտանգության խորհուրդը կաշխատի նոր վարչական համալիրում

Երեկ Բաղրամյան 24 հասցեում դառնական արարողությամբ տեղի ունեցավ Ազգային անվտանգության խորհրդի վարչական շենքի բացման արարողությունը:

Ինչպես նաև Ազգային անվտանգության խորհուրդը:

Ի դեպ, վերջում լրագրողների հետ զրույցում աշխատակազմի ղեկավար Արսաես Ավոյանը նշել է, որ շենքի կառուցման համար մեկ տարի ընթացքում ծախսվել է 600 մլն դրամ: *Ն. Մ.*

ՔԱՄԻՆԻՍՏՐԵՍ

Ներկա էին հանրապետության նախագահ Սերժ Սարգսյանը, վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը, ԱԺ նախագահ Դավիթ Աբրահամյանը, ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Դավթյանը, ֆաղափաղեց Գագիկ Բեգլարյանը, ԳԱԱ նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսյանը և այլ դասընթաց հյուրեր:

Ամեն ղեկավար Արթուր Բաղդասարյանն իր ելույթում նշեց, որ շենքի կառուցման աշխատանքները տեղի են մեկ տարի: Ըստ նրա, նախագահի անմիջական նախաձեռնությամբ է առաջին անգամ երրորդ հանրապետության դասընթաց մեջ իր լուրջ դերակատարումը ստանձնել ֆաղափական մեծ կարեւորություն ունեցող

Նոր ինտերնետային լրատվամիջոց՝ News.am

Երեկ Պոռոյան 18 հասցեում դառնական բացման News.am տեղեկատվային կայքը: Բավականին հարմարավետ աշխատասենյակներ, հյուրասրահ և բարեհաճ մթնոլորտ ունեցող խմբագրասանը մանրամասն ներկայացվեցին այն ուղղությունները, որոնցով Հայաստանի մասին լրատվությունը հասանելի է լինելու ինտերնետային տարածքում: Կայքի խմբագիրներից Արմենիկա Կիվիրյանն «Ազգի» հարցին, թե ինչո՞վ է համաձայն բազմաթիվ կայքերից տարբերվելու այս նորագույնը, լուրջապես նշեց, թե այստեղ հասկալի է լայնորեն

ներկայանալու են սփյուռքի բոլոր՝ հայալեզու և այլալեզու լրատվամիջոցները, ինչպես նաեւ հայերին, Հայաստանին և հայկական թեմաներին առնչվող բոլոր հրատարակումները: Ընդ որում՝ սփյուռքի հայաստան մասով ներկայացվելու է հայերեն, իսկ այլալեզու հրատարակությունները՝ անգլերեն և ռուսերեն:

Այնպես որ, այս կայքը իր բազմաթիվ այլ նորություններով և հասկալի սփյուռքին հասցեագրված լրատվությամբ իսկապես կարող է մրցակից դառնալ մյուս կայքերին: *Մ. Մ.*

ՏԱՐԱԿՆԵՐ

Ռուսաստանը Հայաստանում նոր դեսպան է նշանակել

Ռուսաստանի դեսպան Վլադիսլավ Կոլվալենկոն, որը Թբիլիսիից մեկնել էր անցյալ տարվա օգոստոսին Վրաստանի կողմից Հարավային Օսիայում ռազմական գործողություններ սկսելուց հետո, այժմ Ռուսաստանի Եվրոպական խորհրդի և Հայաստանում: Կոլվալենկոյի նոր նշանակման մասին, որը Թբիլիսիից Մոսկվա վերադարձավ Ռուսաստանի և Վրաստանի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների խզումից հետո, այսօր հաղորդել է ՌԴ-ի արտաքին գործերի նախարարության կայքը:

Սիրիայի նախագահը հրաժարվել է այցելել Շեհիդների ծառուղի

2 օր առաջ ավարտվել է Սիրիայի նախագահ Բաշար ալ Ասադի դասընթացային այցը Ադրբեջան: Ուշագրավ է, որ Ադրբեջանի ղեկավարության համաձայն, Ասադի այցի ծրագրում ընդգրկված էր այցելությունը Բաքվի «Շեհիդների ծառուղի», որտեղ թաղված են Ղարաբաղյան դասընթացային զոհված ադրբեջանցիները: Սակայն Սիրիայի նախագահը հրաժարվել է այցելել այդ շրջանում: Հիշեցնենք, որ Սիրիայի նախագահը Երևան կատարած այցի ընթացքում Մեծ եղեռնի զոհերի հուշարձան չայցելեց:

2010-ին ԱՄՆ-ը Հայաստանին 30 մլն դոլարի օգնություն կսրամաղրի

Ըստ Ամերիկայի հայկական համագումարի, ԱՄՆ Սենատի հասկացումների կոմիտեի ընդունել է 2010 ֆինանսական տարում օտարերկրյա օգնության հասկացման օրհնագիրը: Վերջինս նախատեսում է 30 մլն դոլարի հասկացում Հայաստանին, ինչը 18 միլիոնով ավել է նախորդ ֆինանսական տարում հասկացված գումարից: Օրհնագիրը նաեւ ենթադրում է 22 մլն դոլարի տրամադրում Ադրբեջանին: «ԱՄՆ-ի օգնությունը նույնպես է Թուրքիայի կողմից օգնական հարթահարմանը, և Ամերիկայի հայկական համագումարը կարողանա իր աշխատանքը Սենատում և Ներկայացուցիչների դալարում՝ Հայաստանին և ԼՂՀ-ին առավել մեծ օգնության հասկացման երաշխիքներ ձեռքբերման համար», ասել է Բրայան Արդունին:

Գոյություն ունի չինովնիկների ամենաթողություն

Ըստ ՄԻՊ Արմեն Հարությունյանի

ՄԱՐԻՆԵՍ ԽԱՇՏԱՅԱՆ
«Ազգ» երեկ մարդու իրավունքների դառնական Արմեն Հարությունյանից հետաքրքրվեց՝ երկրորդնախնի դժգոհությունների դառնական հնարավոր է ՄԻՊ ինստիտուտի աշխատանքը: «Ինստիտուտն այս անհանդուրժողականության դադարեցում հնարավորին աշխատում է: Ամեն մի կողմը համարում է՝ դու ճիշտ ես, երբ 100 տոկոսով ֆո կարծիք իր կարծիքի հետ է համընկնում. եթե 99 տոկոսով է համընկնում, ուրեմն դու ճիշտ չես: Այս դադարեցումներում, իրոք, լուրջ դժվար է աշխատել. լուրջ դժվար է աշխատել. լուրջ դժվար է աշխատել: Սամույլի ասուլիսից առաջ կարող են մի վերադարձվել հողված գրել-մտածել՝ ըստ ինչ-որի, կարող է մի քանի կտրված բաներ ասի, չեն ուզում թերթերի ամունները տալ: Այս է վիճակը: Հայաստանի Հանրապետությունում գոյություն ունի չինովնիկների ամենաթողություն, և սա ահագնա՞ց է օժնույնների կողմից, մեր ֆաղափացի անդա՞ստման է դրա նկատմամբ: Հիմա վաղը Ռաֆիկ Պետրոսյանը կարող է ասի (այս հայտարարությունից հետո-Մ.Մ.)՝ տեսա՞ք, ամացել է ընդդիմության կողմը: Բայց եթե ես համարում եմ, որ ընդդիմությունն էլ ճիշտ չի անում, որ այդպես

գոյացում է համայնությունը, որովհետեւ համայնությունը դրական է, այնտեղ էլ կասեն, տեսա՞ք, ի՞նչպես դասընթացից հետո, հայտարարեց ՄԻՊ-ը՝ ավելացնելով, թե տարեկան մոտ 500 ֆաղափացու խնդիր են լուծում՝ չինովնիկների կամքին հակառակ, ամացած տարի ՄԻՊ-ով 6 հազար հոգու թուրք վերականգնվեց:

Մարդու իրավունքների գրասենյակը այս տարվա առաջին կիսամյակում 1833 բողոք է ստացել, որոնց թիվը հասկալի աճեցրել են խոցելի խավերը: Բողոքում են նախ նոսրականությունից, ԿԳՆ-ից, դասական համակարգից, սոցիալական աղափարության նախարարությունից: Ընդ որում՝ միայն ազգային անվտանգության ծառայությունն է օրենքով սահմանված կարգով դասախոսություն ՄԻՊ գրասենյակի դիմումներին: Նոր-Մարտե համայնի կադաստրում, օրհնակ, դասախոսություն համար վճար էին ուզել: Ուսիկանադատի տեղափոխում հետ էլ խնդիրներ են եղել, որի դասախոս վերադարձվել են նոսրականությունից: *ՏԻ Էջ 2*

Գուցե չարժե՞ խորհրդադաս մնալ, թե չէ՞ զուգահեռն անխուսափելի է դառնում

1-ին էջից

Ընդհանրապես, երկու ժողովուրդները չէին հայցնում ներկա անցանկալի դիմակայության մեջ, եթե Ադրբեջանի ֆալսեթային վերնախավն ու մտավորականությունը ժամանակին կարողանային հաղթահարել ներքին «մեծադատականությունը» և հասկանալ, որ երբ խոսքը վերաբերում է ազգային արժանապատվությանն ու սեփական զավակների սովորական անվանական արժանիքին, այլ կարգի, լինեն դրանք դասնական, սնտասական, թե ֆալսեթային, փաստարկները մոռացվում են: Կամ՝ առնվազն չեն կարելու:

Հակամարտության անցած տարիներին արդեն մեկ անգամ՝ 1991-ի ամռանը, կողմերը, շեղված են՝ առանց որևէ մեկի, այդ թվում՝ Հայաստանի միջամտության, կարող էին մեղմել փոխադարձ անվստահությունը և լքողներն ֆնարկել հետագա փոխհարաբերությունների ողջ համայնքն ու այդ ամենի շուրջը ձեռք բերել իրավական ուժ ունեցող համաձայնություն, եթե Ադրբեջանի կառավարող վերնախավը, ԱժԾ-ն և ազգայնական մտավորականությունը «հարթած լինելով» Թուրքիայի նախագահ Օզալի մոտակայան այցով և խորհրդային կայսրադատության կողմից դրա արդյունքում արժանանալով «Կոլոզ» ֆալսեթային ռազմագործողության ծավալներով, չմեղմեին հաշտության առաջարկը:

Ադրբեջանում՝ չգիտեմ, բայց ԼՂՀ-ում լուրջ հարց է բարձրացվել, որ օրերի բուռն ֆնարկումների մասին վկայող փաստաթղթեր: Դատելով ըստ այդմ, վստահաբար կարելի է լինի, որ հասարակական-ֆալսեթային օրենսդրական մեծամասնությունը դեմ էր «դատարանական ֆալսեթայինությանը»: Բայց մարզգործում, այնուամենայնիվ, օգտագործելով վերջին հնարավորությունը՝ կանխելու վերահաս աղետը: Բա՛նում, ցավով, ըստ արժանիքի չզմայանալով այդ նախաձեռնությունը, դա համարեց «թուլության արտահայտություն» և ավելի կոռուպցիոն իր կեցվածքը:

18 տարի անց ադրբեջանական կողմը զանազան աջաներում, մույնիսկ նախագահի մակարդակով, խոսում է «ԼՂ-ում էթնիկ զտումների մասին»: Ադրբեջանում, սակայն, մոռանում են, որ 1991 թ. ամռանը ԼՂ-ում բռնադատականության էր ենթարկվել 24 հայկական գյուղ, հազարավոր հայ զոհաբերված հեծան ին Շուշիի, Շահբուլաղի, Շուվեյլանի համակենտրոնացման ճամբարներում: ՌԴ նախագահի ներկայացուցիչ, մեկուկես ժամանակ անցած հայտարարություններում է, թե «դեմ էր սեռային Փոլար Բյուրյուկ-օլիի դեմը, երբ ներս էր մտնում իր հայրական սան շեմից՝ Շուշիում»: Միևնույն ժամանակ 1991 թ. դեմ էր սեռեր այն մարդկանց դեմքեր, ում ադրբեջանական ՕՍՍՆ-ն ու խորհրդային զինվորները մետում էին թափառածակալոր զինվորական բեռնամեքենաներն ու բառիս բուն իմաստով արժանանալով իրենց սեռերից:

Կարծում եմ, որ երկու ժողովուրդների միջև գոնե մի անգամ զուգահեռն է պահանջվում առաջադրված սահմանները մարդիկ, որ կողմից էլ մասն լինեն, դատարանական են չհիշեցնել անցյալը, ոչ էլ մտավորականների սրվել, թե ի՞նչ է սղասվում աղաքայուն: Դա մթնոլորտ է կարգավորելու և սեփական նախաձեռնությունը վիժեցնելու ամենակարգ է արդյունավետ ճանադարձն է: Հարկավոր է ելնել ներկա

սխալ ընթացք է ստացել ու կարող է սխալ հանգուցալուծում ստանալ: Պե՛տք է սրբագրել սխալները: Արցախը դեմ է լինի բանակցությունների սեղանի շուրջը, առանց արցախցու չեն կարող որոշում կայացնել», նկատեց Հրանտ Մարգարյանը:

ԼՂՀ արտգործնախարար **Գեորգի Պետրոսյանն** էլ նկատեց, որ բանակցային գործընթացի շուրջը իրենց ձգտումը արդարացված է: «Եթե իրավունք ունենք ստորագրելու զինադադարի սակ որոշեցող պայմանագրով, ապա իրավունք ունենք կառուցելու մեր կյանքը: Սա անժխտելի է բոլորի, հասկանալի մեզ համար: Բազմիցս ասել ենք, որ ունենք վերադառնալու փաստաթղթի մի քանի կետերի ու սկզբունքների հետ կապ-

դառնալով մոբիլիզացիային, ներկայացրեց մի ֆանի դասձառ, որոնք այն դարձնում են այժմեական: Ըստ Օսկանյանի՝ սարածաբանական լուրջ սեղանաբեր, որոնք համաբարեհոյաս չեն Հայաստանի համար: «Հայաստանը ստեղծել է բարդ իրավիճակ: Այդ ֆալսեթային կուլմինացիան դարձավ արդիվ 22-ի Հայաստանի և Թուրքիայի արտգործնախարարների ստորագրած համաձայնագիրը, որը սեղանի վրա Հայաստանի և սփյուռքի միջև: Կարեւորագույն խնդիր է նաև ներհարակալան իրավիճակը, ժողովրդավարության բացակայությունը: Դրան զուգահեռն են ծանր սնտասական իրավիճակը ողջ աշխարհում», ասաց նա:

«Փորձենք չմտնել էլիսարների խաղի մեջ»

Խորհրդաժողով՝ նվիրված հայ-թուրքական հարաբերություններին և արցախյան հիմնասխալներին

Ժողովը Ստեփանակերտում անցկացնելու փաստը:

«Մեր դիրքորոշումը հստակ է և անփոփոխ: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անկախությունը փաստ է և ֆնարկման ենթակա չէ: Ցանկացած փորձ՝ ԼՂՀ-ն ներկայացնելու Ադրբեջանի սարածախյան անբողջականության օրհանգում, անընդունելի է: Ցանկանում ենք վերականգնել լիարժեք կազմով բանակցությունները, դրանք ընթանում են խախտված ձեռնարկով: Առանց ԼՂՀ ժողովրդի համաձայնության անհնար է իրականացնել որևէ որոշում: Հարեանք երկրի ռազմատեղի ֆալսեթայինությունը չի կարող անհարձ թողնել մեզ: Արցախցին լավ է զիջակցում խաղաղության արժեքն ու կարեւորությունը: Սակայն դա չի նշանակում, թե մենք դատարան չենք հակահարված տալու հակառակորդի ուժեղացումը: Միանշանակ է, որ հայ-թուրքական հարաբերություններում որևէ սեղանաբեր չի կարող իրականացվել ի վնաս դարաբարյան հակամարտության կարգավորման»:

Բակո Սահակյանը նկատեց, որ երկու սարքեր հարաբերություններում զանվող հիմնասխալների մասին փոխակալանական փորձերը սանելու են փակուղի:

ՀՀ Բյուրոյի ներկայացուցիչ **Հրանտ Մարգարյանն** էլ նկատեց, որ հանդիպումը հայտնաբերելու սարքեր հասկանալի չափերը ներկայացնելու առիթ է: «Միջազգային հանրությունը դեմ է իմանա, որ գործ ունի հայտնաբերում ամուր և միասնական կամփի հետ: Թույլ չենք տա ուժեղացնել մեր անհարձ: Հայ-թուրքական հարաբերությունները և արցախյան հիմնասխալը ժամանակակի կարեւորագույն հիմնահարցերն են: Տեսնում են լուրջ վնաս, որ

ված, որոնք այժմ ֆնարկվում են: ԼՂՀ-ն ֆնարկմանը չի մասնակցում: Մասնակցել են միայն ՀՀ-ում անցկացվող կոնսուլացիաներին: Վերադառնալու կան ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի հանդեպ, որ մեզ որոշեցող կողմ չի ֆնարկում: Պե՛տք է ձեռնարկել հայտնաբերում ամուր, իսկ այն իրականացնելը իշխանությունների խնդիրն է»: ԼՂՀ արտգործնախարարի հավաստմամբ՝ գոյություն ունի մեկ խնդիր՝ Ղարաբաղը դարձնել ժողովրդավար և սնտասադատ զարգացած դեմություն: Մեկ այլ հարց էլ կա՝ մոբիլիզացիայի կազմակերպումն ու իրականացումը: «Սկզբունքային հարց է՝ ինչպես ենք մեր ուժերը լարելու և ենթարկվելու մոբիլիզացիայի: 20 արվա ընթացքում գիտեմք, թե ով ենք մենք. մնում է լուրջ հարցերը մանրամասնել մեզ չփոխադրել, փորձենք չմտնել էլիսարների խաղի մեջ»:

ՀՀ նախկին արտգործնախարար **Վարդան Օսկանյանն** անդա-

Օսկանյանը համամիտ է **Գեորգի Պետրոսյանի** մոբիլիզացիայի հետ կապված կարծիքին: Սակայն մինչև այդ առաջարկեց դատարանային երկու հարցի՝ ի՞նչն են ենթարկում մոբիլիզացիայի և որո՞շե՞: «Ամբողջությամբ չգիտեմ, թե ռեսուրսը ուժեղ է թափանցած: Եթե կարողանանք մոբիլիզացնել, դեմ է հստակ դատարանային կազմում ում հետ են ինչպես և Փարիզն են, որոնց շնորհիվ դեմ է կարողանանք հզորանալ և հայադատարան ֆալսեթայինություն իրականացնել»:

Նախկին արտգործնախարարն առաջարկեց սփյուռքի հետ աշխատելու մեխանիզմներ գտնել: «Պե՛տք է ճիշտ օգտագործել մեր ուժերը: Հիմնական կետերը Վաշինգտոն, Բրյուսելն ու Փարիզն են, որոնց շնորհիվ դեմ է կարողանանք հզորանալ և հայադատարան ֆալսեթայինություն իրականացնել»:

ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Իսրայելյան դիվանագիտությունը մեր սարածաբանում

Իսրայելյան դիվանագիտությունից դատեր ֆալցելու մասին երկն «Արմաս» ակումբում գրուցում էին ռազմական հոգեբան Դավիթ Ջամալյանը և ֆալսեթային գործիչ, հայ-իսրայելական հարաբերությունների մասնագետ Արսակ Գրիգորյանը:

Ջամալյանը կարծում է, որ մենք Իսրայելի հետ որոշակի ընդհանրություններ ու նմանափոխ չլուծված խնդիրներ ունենալով հանդերձ, այդ խնդիրների լուծման դիվանագիտության և որոշեցրած սակիչայի առումներով զիջում ենք Իսրայելին: Հասկանալի է, որ հրեաները Իսրայելի սարածաբան արաբներից զման ու վերաբնակեցրած լինելով հանդերձ՝ դեմակամ մասնակցություն կարողանում են կառուցել իրենց բնակավայրից ու դադարելով ցաս հարցերում: Ի սարքերություն մեզ, որ արտաքին վնասը զգալու դեպքում

փորձում ենք արագադրել՝ այդպես զանելով հարցի լուծումը:

Արսակ Գրիգորյանն էլ ավելացրեց, որ հրեաների մասին ունեցած մեր դատարանումները, թե մասնակցած և իրականացնում են, այնքան էլ իրական չեն. մասնակցած դեմակամ ընկալումը ցաս խորն է: Այնուհետև Գրիգորյանը վերլուծելով աշխարհաֆալսեթային գործընթացները՝ եզրակացրեց, որ Իսրայելի համար հիմն գերխնդիրներից մեկը Իսրայելի հետ հարաբերությունների բարելավումն է, իսկ մյուսը՝ ԱՊՀ երկրների հետ լավ հարաբերությունների հաստատումը՝ մասնավորապես Հարավային Կովկասի երկրների հետ: Եվ աշխարհին աղաքուցելու համար, որ արաբների հետ ունեցած իրենց խնդիրներն ամենեփն էլ կրոնական-դավանաբանական հիմքեր չունեն, Իսրայելը հիմա հակված է մուսուլմանական մոր դաճակից

ձեռք բերելու, իսկ Հարավային կովկասում դրա ամենահարմար թեկնածուն Ադրբեջանն է, որի հետ էլ Իսրայելը սկսել է ակտիվորեն ամրադրել լավ հարաբերությունները:

Վերջում Գրիգորյանը կարեւորեց, որ աշխարհաֆալսեթային սարածաբանության այս զարգացումներից հետ չդեմ է մնա մասն Հայաստանը: Եթե հաճվի առնենք միայն մեր ժառանգած կրոնական ու մշակութային այն սկայական հարստությունը, որը մենք ունենք Իսրայելի սարածաբան, դա մեզ արդեն դեմ է դատարանի սկիզբներն զնալ Իսրայելի հետ հարաբերությունների ջերմացում, որից կսահի թե՛ Հայաստանը, թե՛ Իսրայելը: Բայց Գրիգորյանը խորհուրդ սվեց նաև դաճակով ուսել միջոցը, որոշեցի Իսրայելը ցաս չխանդի մոր ջերմացող այդ հարաբերություններին:

ՀԱՅ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

Մոռացված վայերագրեր

ՄԱՆՈՒԿ ԹՈՒՄՆԱՅԱՆ

«Սահմանադրական» Թուրքիայում Կիլիկիոյ 1909 թ. ապրիլյան անմախաղեղ աղետն ունեցավ իր անաչառ ու ազնիվ ակամաստե վավերագրողները, որոնք հեռախոսաթղթային թղթային շղթայով համաձայնեցին իրագործված ուղիղ ողբերգականությունը՝ անմարդկային, անօրինակ դրսևորումների փաստառատ ամանամասնում:

Պատմության աստղծ Վավերագրերն են, ուսի առանց դրանց չկա իրական դատություն:

Չարկավ, անուրանալի է սոհմիկ հաճընի, աղանայարնակ դեղագործ Յ. Թերզյանի, անգուգական Ջառեյ Եսայանի, Արապկուհի Թեոդիկի, նահասակ Ներսես եղբ. Դանիելյանի, Աղանայի հայոց առաջնորդ Մուսթեֆայի, Սերոբյանի, հրադարակախոս Սուրեն Պարթևյանի, օսմանյան խորհրդարանի հայազգի երեսփոխան Յ. Պարթևյանի և այլոց նվիրական ու սերունդների առաջ ունեցած դատարի և դատաստանակալության բարձր զգացումով կատարած գործը:

Տեղին է հիշատակել Մեծի սանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Սահակ Բ խաղայանի «հոգևորականի կոչ»-ն ու հավաստի անդամները (իր խոսքերն են) արատու, սակայն անգոր ժողովուրդը. «Եթե Մահմեթ Ալիաի ֆրիստնեից գթոյ եւ սիրոյ Ասուածն է, այլ ես լիսի չհաւասան»:

Թյուրիմացաբար, թե ինձ անհայտ այլ դատաւաններով այսօր գրեթե մոռացուցանեց Կիլիկիոյ աղետին ուղղակի առնչվող մի չափազանց կարեւոր ու փաստառատ վավերագիր, այն է՝ Պոլսոյ հայոց դատարարական այրիախնամ հանձնաժողովի տեղեկագիրը, որը հրատարակվել է 1912 թ. Պոլսում (սղարան «Շանթ», Ղալաթիա): Վերջինիս համակողմանի, դատարարական վերլուծության եւ գնահատականի առաջնությունը թողնելով գիտակ մասնագետներին, այնուամենայնիվ օգտակար են գտնում ընթերցասեր հանրության ուսուցիչները հրավիրել նվաճ տեղեկագրի վրա:

Նախ համառոտ` տեղեկագրի ստեղծման հանգամանքների մասին:

Պոլսոյ հայոց դատարարական Կիլիկիոյ աղետյալներին սատարելու, նրանց բարոյական եւ նյութական հնարավոր օգնություն ցուցաբերելու նպատակով ձեռնարկեց մի քանի անհետաձգելի ու գործուն միջոցներ, այդ թվում՝ կազմավորվեցին որբախնամ եւ այրիախնամ հանձնաժողովներ: Վերջինիս աստիճանադրող ընթացքը 1915-ին նահասկական ժալ Սայաթայանը: Այրիախնամ հանձնաժողովն ուներ իր գալուստական մասնաժողովները՝ Տարսուսում, Անիսիում, Աղանայում եւ այլուր: Սրանք գլխավորում էին ժամանակի այնպիսի անձնավեր եւ դատարարական հոգեւորականներ, ինչպիսիք էին Պետրոս Ե. վարդապետ Սարաջյանը (հետագայում՝ Սոս Գաթրոյի կաթողիկոս), Շահե Ծ. վարդապետ Գասպարյանը, Ն. Երիս. Դանիելյանը (Սասկան վարդապետ):

Այնուհետեւ խիստ հրատարակչական յուրաքանչյուր տեսչական այցով Պոլսից Կիլիկիոյ գործուղել իրավասու եւ համարժեք լիազորություններով օժտված այրիախնամ հանձնաժողովի մի դատաստանառու: Կիլիկիոյ գալուստներում աղետյալների հիմնախնդիրները ուսումնասիրելու եւ տեղում լուծումներ գտնելու առաջնությունը 1911-ի օգոստոսի 18-ին ժ. Սայաթայանը մեկնեց Յալեթ, ապա Քեսաթ, Անիսի, Այնթապ, Մարաշ, Ջեթուն, Զառն, Սիս, Աղանա եւ այլուր: Ընդհանուր առմամբ, ժ. Սայաթայանը Կիլիկիոյ գտնվեց յոթուկես ամիս: Այդ երկար եւ արգասաբեր երթուղիով համարումարը եղավ իր իսկ կազմած տեղեկագրի հավելվածը, որն ամփոփում է Օսմանյան Թուրքիոյ Յալեթի եւ Աղանայի նահանգներում (կուսակալություններում) այրիախնամ հանձնաժողովի ու ժ. Սայաթայանի ծավալած գործունեության արդյունքները:

Բնականաբար տեղեկագիրը իր հավելվածով գիտական ուսումնասիրություն չէ, այլ առաջին հերթին

փաստագրի ժողովածու է՝ յուրօրինակ հաշվետվություն Պոլսոյ հայոց դատարարական ներկայացուցչու համար: Ուսուցիչ ընթերցողը, սակայն, տեղեկագրի հավելվածում կարող է գտնել 1909 թ. Կիլիկիոյ աղետի մասնագետների, աշխարհագրությանը վերաբերող չափազանց ուսագրավ նյութեր, տեղեկություններ, սարաքնույթ մանրամասներ: Տեղեկագրի քարտեզում հասնել է հաշվետվություններից ներկայացվող դատարարական: Ինչպես նշվեց, ընդգրկում է գրեթե ողջ դատարարական Կիլիկիան: Ժ. Սայաթայանը, ըստ իս, բացառիկ ու եզակի տեղեկություններ է հրաձգում հետաքրքիր ընթերցողին՝ Կիլիկիոյ առանձին բնակավայրերում հայ բնակչության թվաքանակի, առօրյա կենցաղի, զբոսաշրջության, ազգային-հասարակական կյանքի, սննդամթերքի եւ բարոյական վիճակի մասին:

Չարկ է ընդգծել, որ ժ. Սայաթայանը սույն փաստագրով չէ: Աներկա է, որ նա օժտված է ուժեղ վերլուծաբանի անմխաղեղ հմտություններով:

Առավել քան տղայուհի են տեղեկագրում գեղեցկված այն նյութերը, որոնք վերաբերում են կիլիկիալայան առանձին հասկանքների մասնագետական կենցաղին, կրթական գործի անմխաղեղ վիճակին, առողջապահական օրհանդիս հիմնախնդիրներին: Նյութի քարտեզում ընթացում ակնհայտ է հեղինակի փառաբանական դիրքորոշումը, իրատեսական մոտեցումները՝ գեր կերտ հայրենասիրական ներդրական ուժից, ընթերցողին մղում է խորհելու, սրամարանելու: Արեւ հիշեցնել, որ ամփոփված նյութերը լրջմիս եւ խոհուն ակամաստի վկայություններ են, ինչն արժանահավաս են դարձնում դրանք:

Ժ. Սայաթայանը հարկավոր դեղիներում չի երջանցել այնպիսի մի նյութ թեմա, ինչպիսին հայերի ինքնապաշտպանությունն է: Չամարձակ է նրա տեսակետն այս հարցում, դիտել սալով, որ Սիսի, Կարս-Բազարի, Զառնի, Ջեթունի հայ բնակչությունը գեր է մնացել ջար-

դերից՝ ուժին ուժ հակակռելով: Չեարհրական է Անիսիոյ 6 հայկական գյուղերին վերաբերող եզրահանգումը, որ դրանք իրենց աշխարհագրական դիրքի եւ «ամփոփ գանգված մը կազմող քվին դատարարական հայ բնակչությունը կարողանար «ինքնապաշտպանության մեջ բնական ու նվիրական խնդր մը շուրջը» համաձայնության գալ, ապա «աս հավանորեն ազատ կրնային մնալ խուժանական վայրագություններ» (էջ 66): Դրվասվում է Դյորք-Յոլի (Չոֆ-Մարզվան) եւ Երզնկայի գյուղի 370 սնից բաղկացած հայ բնակչությունը կարողանար «ինքնապաշտպանության մեջ բնական ու նվիրական խնդր մը շուրջը» համաձայնության գալ, ապա «աս հավանորեն ազատ կրնային մնալ խուժանական վայրագություններ» (էջ 66): Դրվասվում է Դյորք-Յոլի (Չոֆ-Մարզվան) եւ Երզնկայի գյուղի հայ բնակչության «զեղեցիկ ինքնապաշտպանությունը», եղևելով, որ «հակառակ իրենց թրախոսության, ազգային զգացումը բավական կենդանի է» (էջ 60):

Տեղեկագրի հավելվածը հնարավորինս սույուց տեղեկություններ է դարձնակում Կիլիկիոյ հայ ավանդական կրոնական համայնքների եւ նրանց թվաքանակի վերաբերյալ: Օրինակ, հիշատակվում է, որ Սիսի գավառի Կարսի գավառակի Նյուրփե (Սոր-Բերո) գյուղի բնակչության կեսը եղել են բողոքականներ (էջ 56): Ժ. Սայաթայանը անթափաչ համակարգում է խոսում Այնթապի հայրենի «կրթական հասարակություններով եւ միություններով բեղուն հայություն» մասին (էջ 27):

Թերեւս մեզանում անսվոր եւ խորհելու առիթ սվող բնութագրեր են սրված Կիլիկիոյ արծվաբների՝ Ջեթունի եւ Զառնի բնակչության մասին, առաջնախեր ընդգծելով նրանց «արիությանը, բնածին եւ նախնական արժանապատկության զգացումը», ինչպես նաեւ կենցաղի ու նկարագրի հոռի եւ դատարարական կողմերը (էջեր 37, 52): Մոռացված չեն Մարաշ սանջակը եւ Մարաշ ֆաղաքը, Երզնկա 28՝ բացառաբան լեռնային գյուղերը:

Չափազանց արդիական եւ ուսանելի է հնչում (նաեւ այսօր) ժ.

Սայաթայանի այն մտնիկ խորհուրդը, թե աղետից կաթվածահար մարդկանց համար դրամական միանվագ նպաստներ բաշխելու փոխարեն ծայրահեղորեն անհրաժեշտ է «դարձյալ աշխատելու սի-րիել զանոնք, աշխատության հրադույրը ճաշակել սալ» (էջ 19):

Դիտել է հեղինակի նկատառումը, որ աղետի հետեւանները «չարա-ուր կերտով ազրած են դեռութեան թէ՛ նիւթական եւ թէ՛ մանաւանդ, բարոյական կացութեան վրայ: Այս ճմարտութիւնը եթէ լաւ ըմբռնուէր, ամենէն ազրու եւ ամենէն փրկարար դարը կ'ըլլար օսմանցիութեան աղագային համար» (էջ 80): Ավաղ, հետագա դեղիներն աղագուցեցին սրամագոններն հակառակը:

Անաչառ լինելու դատարան դատարան է ճնոռանալ, որ «Մարաշ կան Գերմանիկ եւ հերոս Ջեթուն» դատարարում (Սյու Յոֆ, 1934 թ. էջեր 39, 91) հեղինակը՝ Տարսուհի հանրաճանաչ ուղեցի Երզնկայի Գր. Գալուսյանը, օգսվել է տեղեկագրի, իբրեւ աղբյուրի նյութերից, ֆաղել Մարաշի եւ Ջեթունի առնչվող համադատաստան տեղեկատվություն:

Վերջում, իբրեւ սոհմիկ կիլիկեցիների ժառանգ, կարծում են, որ խնդր առարկա տեղեկագիրը կիլիկյան կաթողիկոսության կարճատև հարկավոր գնահատանի եւ կրկնի գիտական երջանառության մեջ՝ ծառայելով մեր ժողովրդի եւ դատարարության արդար իդեալներին:

Մանուկ Թոփուզյանը՝ Սահմանադրական դատարանի անդամ

«Ղեկավարվելով Չայասանի Չանարաբեկության սահմանադրության 55-րդ հոդվածի 10-րդ կետի առաջին դրուբերությամբ՝ որոշում են Մանուկ Թոփուզյանի Երզնկայի Չայասանի Չանարաբեկության սահմանադրական դատարանի անդամ», Շեվան է ԳՂ Մալաթիա Սերժ Մարգարի հուլիսի 8-ի հրամանագրում:

«Գործնական եւ բարոյական գորակցություն Տայկական Երուսաղեմին»

Կանադահայոց առաջնորդ Բագրատ եղիկոսոս Գալստյանի հրավերով վերջերս Մոնրեալում դասախոսություններով հանդես է եկել Երուսաղեմի Գյուլբենկյան մասնադարան-բանգարանի վարիչ, ձանաչված դատարար, կրթական, մտավորական եւ հասարակական գործիչ Դորոթ. Գետրոգ Գինդրյանը: «Աղագայ» Երուսաղեմի առիթից օգսվելով հարցազրույց է անցկացրել նրա հետ, որտեղից ֆաղում ենք հետեւյալ Երուսաղեմի տեղեկությունները Երուսաղեմի հայերի, դատարարական կազմակերպիչի եւ այլ խնդիրների վերաբերյալ:

Չայկական եւ օտար դատարարական աղբյուրներում բազմաթիվ վկայություններ կան, որ 6-րդ դարում արդեն հայրուրավոր հայ վանականներ աղբյուր են Երուսաղեմի եւ Երզնկա հայկական վանքերում: Չաստված է նաեւ, որ խաչակրության երջանում հինգ թագուհիներից երեքը եղել են հայածին եւ 87 սարվա այդ երջանում է, որ սկիզբ է առել Երուսաղեմի հայկական թաղամասի գաղափարը, որը հետագա դարերում ընդարձակվել է եւ հաստատվել Գրիգոր Շոթրայակի դատարարի օրոք որտեւ «հայկական թաղ»: Այժմ այն Գին Երուսաղեմի մեկ վեցերորդ մասն է:

Ընդհանուր առմամբ հայերը մեծ թիվ չեն կազմել Երուսաղեմում եւ հայկական դատարարական ներկայությունն ավելի քան ուսուցիչություն է գրավել, քան հայերի թվաքանակը, որը տատանվել է 100-1500-ի միջեւ: Միայն Կիլիկիոյ դատարար-

մից հետո է, որ այդ թիվը բարձրացել է 10 հազարի՝ ներառյալ Չայֆայի եւ Յաֆայի հայերը, որոնք մինչեւ 1948-ը քան բարգավաճ գաղութ են ներկայացրել: Այդ սարվա դաղեսիմյան դատարարի երկու Երուսաղեմի ընթացում հայերը մեծ մասամբ հեռացել են այդ վայրերից, իսկ մնացյալներն էլ կենտրոնացել են Երուսաղեմում: Այսօր մոտ 2000 հայեր են աղբյուր Երուսաղեմի, Բերդիեմի եւ Ռամալլահի մեջ: Ամբողջ Իսրայելի սարածում կան մոտ 5 հազար հայեր, որոնց մեծ է գումարել վերջին սասնամայակում Չայասանից տեղափոխված մոտավորապես մոտիմասն հայերի:

1860-ականներին միաբանությունը սնանկացումից փրկելու նպատակով դատարարական կազմակերպիչ է ձեռք բերել Երուսաղեմի դատարար դուրս՝ 300-400 բնակարան, խանութ, եւ այլն Յաֆայի եւ Երուսաղեմի կենտրոնական մասերում:

Դրանց եկամուտներն ինքնաբավ են դարձրել դատարարական, սակայն այժմ համեմատած 1965-1985 թվերի հետ, դրանց վերամորգման համար արհունություններ ձեռք բերելը գրեթե անկարելի է դարձել:

Ըստ Գինդրյանի, լավ կլինի ունենալ արտասահմանյան խորհրդակցական մի համաձայնություն՝ բաղկացած արհեստավար մասնագետներից, որոնք խորհուրդներով ուղղություն կսան այդ հարցով զբաղվող-

ներին: Ըստ նրա՝ փափագելի է նաեւ ունենալ, Չայասանից բացի, ուսանողներ եւ ուսուցիչներ Մերձավոր Արեւելից: Նա մասնագրություն է կայանել, որ երիտասարդները ընտանիք կազմելու թվարկություն ունեն, որովհետեւ արարներն ու հրեաները բացարձակ մեծամասնություն են կազմում: Որոշեւ հետեւանք երկրից հեռացողների թիվն ավելացել է: «Չիմա ամենամեկուսացված համայնքներից մեկն ենք դարձել», նշել է նա,

եւտեղից, որ քսաղ կարի ունեն ֆարսուղաների, ուսուցիչների, սնեսագետների եւ կալվածային հարցերի մասնագետների, մարդկանց՝ որոնք կարողանան դիմագրավել ներկայի սնեսական, ֆաղափական, հասարակական եւ կրոնական մարտահրավերներին եւ դատարարական վանդույթներն ու հիշողությունը:

«Մտածում ենք գործարկել համալսարանականների ամառային ուսուցողական մի ծրագիր, որտեսզի աղագա վարչականներ դատարարներն օգսվեն նրանց գործնական, մոռարարական գիտելիքներից: Այդ առիթով երախտարար են կանադահայոց առաջնորդ Բագրատ սրբազանին, որ ոչ միայն խնդրակալին այցելություններ է կազմակերպում, այլեւ հետամուտ լինում այդ ծրագրի իրականացմանը: Չոյս ունեն, որ կարելի լիի մի մեկ նաեւ հիմնել «Երուսաղեմի բարեկամների մարմիններ»՝ սարբեր հայկական համայնքներում գործնական եւ բարոյական օժանդակություն ստանալու համար: Մեծ մեծ է զգալ սանք, որ սփյուռքը մեցուկ է կանգնում մեզ եւ հետեւում է Չայկական Երուսաղեմի զարգացումներին», եզրակացրել է դորոթ. Գետրոգ Գինդրյանը:

Պատասխան՝ Ն. Ծ.

Միրիայի նախագահ Բաբար Ասադը այցելել է Ադրբեջան

Որքան էլ սարսիհասկ թվա, այցին չեն արշալաններ նույնիսկ թուրքական թերթերը

Հուլիսի 8-ին Ադրբեջան է այցելել Միրիայի նախագահ Բաբար Ասադը: Մինչ այդ՝ հունիսի 17-18-ը նա Պեհլևանի այցով եղել էր Հայաստանում: Ելնելով այս երկու այցերի հաջորդականությունից, կարելի էր ենթադրել, որ նախագահ Ասադը Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ հավասարակշռություն տեսնող միջնորդական դերակատարություն է ուղեւորվել Բաբար Ասադը Հարավային Կովկասում Միրիան ակտիվ դերակատարություն չունի: Բացի այդ, չհաճավե՞ր ադրբեջանական լրատվամիջոցներին, նախագահ Ասադի Ադրբեջան այցելությանը չեն արձագանքել նույնիսկ թուրքական թերթերը, ինչը միանգամայն սարսիհասկ է:

Ինչ վերաբերում է թուրքական համայնքի հեռուստատեսությանը, ապա այս լրատվամիջոցն էլ, փոխանակ այցը լուսաբանելու, նույն է, որ Միրիայի եւ Ադրբեջանի նախագահները ֆեյսբուքի եւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը եւ մեկ նախադասությամբ, այն էլ՝ հուլիսի 9-ին միայն ընդգծում: «Նախագահ Բաբար Ասադն ասաց, որ Ղարաբաղի հարցում Ադրբեջանի թեզերը համադասարարական են միջազգային իրավունքի ստանդարտին»:

Ինչո՞վ լուրջանալու է նախագահ Ասադի Ադրբեջան այցելության մասին թուրքական թերթերի ֆար լուրջությունը կամ Իլիամ Ալիեւի հետ նրա հանդիմանումը հանգեցրածը սուկ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի ֆեյսբուքում, ինչպես թուրքական համայնքի հեռուստատեսությունն է անուն: Հարցին ղեկավար է միանգամայն լուրջաբանել: Բայց որ Բաբար Ասադի այցը չէր կարող ղեկավարություն առաջ բերել Անկարայում, կասկած չի հարու-

ցում: Դա գրավականը թերեւս Միրիայի հետ Թուրքիայի մեծագույնն է: Այս դեպքում արդեն մնում է ենթադրել, որ Միրիայի նախագահը Ադրբեջան է ուղեւորվել սեղի տալու Անկարայի մեծահարմիր, կամ էլ Ղարաբաղի նկատմամբ Բաբար Ասադի դիրքորոշումը Ալիեւի հետ հանդիմանումը չի բավարարել թուրքական քաղաքականներին: Կա նաեւ մեկ այլ համագամ: Դա Միրիայի ռուսական կողմնորոշումն է եւ ռազմավարական բնագավառում նրա համագործակցությունը Իրանի հետ:

Համեմայն դեպք, նախագահ Ասադի հետ հանդիմանում ավարտին Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւը հայտարարություն է արել մամուլին: Նա, day.az-ի վկայությամբ, ընդգծել է Միրիայի հետ հարաբերությունների կարեւորությունը, հիշեցրել է, որ անցյալ տարվանից Միրիայում գործում է Ադրբեջանի դեսպանությունը, անդրադարձել է Միրիա-Ադրբեջան համագործակցության հեռանկարներին, ապա եւ ավելացրել. «Ես դառնում նախագահին մերկայացրի սարածաբանից հայ-ադրբեջանական եւ Ղարաբաղյան հակամարտություններով լուրջաբանական իրավիճակի մասին իմ տեսակետները: Ինչպես գիտեմ, արդեն ի վեր, ադրբեջանական հողերը օկուպացված վիճակում են: Թեեւ զինադադարը հաստատվել է ավելի քան 15 տարի առաջ, սակայն իմ մտածածը դեռեւս լուծված չէ»:

Պատասխանելույնում նախագահ Ասադն անդրադարձել է Խրաթեյի հետ ծավալվող բանակցություններին եւ դրանցից հետո լրատվական հակամարտությանն առնչվող խնդիրներին, նշել է օկուպաց-

ված բոլոր սարածքների, մասնավորապես Գոլանի բարձունքների ազատման անհրաժեշտության մասին: Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղյան հակամարտությանը, ապա նա, ըստ day.az-ի, ասել է. «Այս հարցում Ադրբեջանի դիրքորոշումը հենվում է միջազգային իրավունքի վրա: Որքան քիչ կարգավորվի հակամարտությունը, այնքան լավ: Այնպես դա ստանում է խոնարհի հիվանդության բնույթ: Հակամարտության կարգավորման գործընթացում Միրիան կարող է մեծ դեր կատարել, որովհետեւ լավ կարգավորված լինի ինչպես ադրբեջանական, այնպես էլ հայկական կողմերի հետ: Միրիան կարող է նախաձեռնել հարցի կարգավորմանը»:

Ըստ երեսույթին, Միրիայի նախագահ Բաբար Ասադի մամուլի համաձայն ասույթից հետո Իլիամ Ալիեւը AzTV-ի ելույթից հանդիմանում արդյունքներն ամփոփելիս, հարկ է համարել վերստին անդրադառնալ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցին: Նա Հայաստանին մեղադրել է ադրբեջանցիների նկատմամբ էթնիկ զտում իրականացնելու եւ ադրբեջանական սարածքներն օկուպացնելու մեջ, ապա եւ եզրակացրել. «Պե՛տ է վերջ գնի այս ազդեցիկ եւ վերականգնվող Ադրբեջանի սարածքային ամբողջականությունը: Ինչ վերաբերում է հայկական կողմի ժողովուրդներին իմնորոշման թեզերին, ապա հայ ժողովուրդն արդեն իմնորոշված է: Հայաստանը դարձել է անկախ լուրջություն եւ այդ հարցը (Լեռնային Ղարաբաղի) կարող է լուծվել Ադրբեջանի սարածքային ամբողջականության սկզբունքով միայն»:

ՆԱԿԻՆ ԳԱՐԵՅԻ

«Մեծ ությակի» հանդիման վերջին օրը նվիրված էր դարձնալուրանսը

«Մեծ ությակի» զագաթաժողովը Իտալիայի Ալվիլա ֆաղաֆուն հուլիսի 10-ին ավարտվել է ընդլայնված կազմով՝ միանգամից 28 երկրների եւ 8 միջազգային կազմակերպությունների մասնակցությամբ: Այդ կազմակերպություններն են ԱՖրիկյան միությունը, ՄԱԿ-ը, ԱՆԵՏԻ համաձայնագրային կազմակերպությունը, ԱՄԳ-ն, Համաշխարհային

նախաձեռն ընթացքում, ապա եզրակարգված աշխատանքային նիստում: Այդ մասին հաղորդում է ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ գործակալությունը: Մասնավորապես «Հագարա-նյակի զագաթանա նախագահներ» նախագահի քաղաքականությանը քննարկում է մինչեւ 2015 թվականը զգալիորեն բարձրացնել մոլորակի բնակչության կենսամա-

հային բանկը, Աշխատանքի միջազգային կազմակերպությունը, Միջազգային էներգետիկ գործակալությունը, Տնտեսական եւ սոցիալական զարգացման կազմակերպությունը:

Ձննարկվել են նոր զարգացող, այդ թվում՝ աֆրիկյան երկրների վրա սննդամթերքի ճգնաժամի ազդեցության, ինչպես նաեւ ադրբեջանի հարթահարման եւ դարձնային անվանագրության հետ կապված հարցեր: Դրանք նախ ֆեյսբուքի եւ «Մեծ ությակի» եւ աֆրիկյան երկրների ղեկավարների աշխատանքա-

կարդակը եւ կիսով չափ կրճատել ադրբեջանի թիվը: ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչները, սակայն, նշել են, որ 2000 թ. ընդունված այդ նախագիծը ԱՖրիկայում դեռ անճշան արդյունք է սալիս, քան որ նախատեսված ներդրումների չնչին մասն է իրացվում: «Մեծ ությակի» երկրները ԱՖրիկային հավելյալ օգնություն մեծ է հասկացնեն եւ դարձնի միասնական ընդհանուր դաճար մեծ է ստեղծեն նոր զարգացող երկրների դարձնային անվանագրության ադառվման նախագիծը:

Ծխելու մասնակի արգելի Կիորոում

Կիորոսի խորհրդարանը ծխելու արգելի է սահմանել աշխատավայրում, ինչպես նաեւ ռեստորաններում եւ գիշերային ակումբներում: Արգելին ուժի մեջ կմտնի 2010 թվականի հունվարի 1-ից: Ֆրանսիայի գործակալությունը հաղորդում է, որ նոր օրինագծի օգտին քվեարկել են խորհրդարանի 56 լիցիտացիայից 27-ը, 3-ը դեմ են արձանագրությանը, 1-ը ձեռնարկ է մնացել: Մնացյալ 25 լիցիտացիայի վերաբերյալ չեն մասնակցել:

Գործառնությունը, ինչպես նաեւ զվարճանքի հաստատությունների սերերը, մի քանի ամիս ունեն ծխելու արգելի կիրառմանը նախադասությունները համար: Աշխատավայրերում մեծ է ստեղծվեն հասուն ծխա-

րաններ, միջնորդ ռեստորաններում մասն հարկաբաժինների ստեղծում չի թույլատրվում:

Օրենքը խախտողները կսուգանվեն մինչեւ 2 հազար եվրո: Բարեի եւ ռեստորանների սերերը հայտարարել են, թե մտադիր են նոր օրենքը զանգազարկել դասարանում, քանի որ, իրենց կարծիքով, ծխելու արգելի կվճարի իրենց թիվներին:

Ֆրանսիայի սկյալներով, Եվրոմիությունում ծխողները միջին հաշվով կազմում են բնակչության 31 տոկոսը: Կիորոում արգելի կազմում են 29 տոկոսը: Կղզու բնակիչների մեծ մասը, հարցումների համաձայն, հավանություն է տալիս նոր օրենքին, քանի որ չի ուզում լինել դաստիարակ ծխողի վիճակում:

Խոզի գրիպով հիվանդների կեսը ԱՄՆ-ում է 47 գոհ Ելու Յոն Յոն

Նյու Յոնքում խոզի գրիպի (A/H1N1) գոհերի թիվը հասել է 47-ի: Զաղափ առողջապահության վարչության սկյալներով, միայն վերջին օրերին ինը մարդ է մահացել:

Զաղաֆում հիվանդների հավանական թիվը 10 հազար է, բայց դաստիարակները հաստատված է 900 դեպք, նույն է ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ գործակալությունը: Բժիշկներն ասում են, որ այս գրիպի ընթացքը հիմնականում մասն է սովորական գրիպին: Մահվան բոլոր դեպքերը բացառվում են գոհերի ուրի լուրջ, ֆունկցիան հիվանդությունների առկայությամբ՝ ապրմա, Կախարչի, իմունային թուլ կամ Կախարչի:

Ընդհանուր առմամբ ԱՄՆ-ում ադրում է աշխարհում խոզի գրիպով հիվանդացած մարդկանց կեսը: Այս օրերին թիվը հասել է 47-ի: Զաղափ առողջապահության վարչության սկյալներով, միայն վերջին օրերին ինը մարդ է մահացել: Զաղաֆում հիվանդների հավանական թիվը 10 հազար է, բայց դաստիարակները հաստատված է 900 դեպք, նույն է ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ գործակալությունը: Բժիշկներն ասում են, որ այս գրիպի ընթացքը հիմնականում մասն է սովորական գրիպին: Մահվան բոլոր դեպքերը բացառվում են գոհերի ուրի լուրջ, ֆունկցիան հիվանդությունների առկայությամբ՝ ապրմա, Կախարչի, իմունային թուլ կամ Կախարչի:

Այս օրերին թիվը հասել է 47-ի: Զաղափ առողջապահության վարչության սկյալներով, միայն վերջին օրերին ինը մարդ է մահացել: Զաղաֆում հիվանդների հավանական թիվը 10 հազար է, բայց դաստիարակները հաստատված է 900 դեպք, նույն է ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ գործակալությունը: Բժիշկներն ասում են, որ այս գրիպի ընթացքը հիմնականում մասն է սովորական գրիպին: Մահվան բոլոր դեպքերը բացառվում են գոհերի ուրի լուրջ, ֆունկցիան հիվանդությունների առկայությամբ՝ ապրմա, Կախարչի, իմունային թուլ կամ Կախարչի:

Մեծ Բրիտանիայում գոհերի թիվը 14 է: Այդ մասին հայտարարել է երկրի գլխավոր բժիշկ սըր Լայն Դոնալդսոնը: Հիվանդանոցներում նոր գրիպի վիրուսով 335 մարդ կա: Ամեն Եվրոպայի հիվանդության 27 հազար նոր դեպք է արձանագրվում: Ներկայումս հիվանդների թիվը Մեծ Բրիտանիայում երրորդ տեղում է ԱՄՆ-ից եւ Մեքսիկայից հետո:

Այնուամենայնիվ, ո՞վ է երկրի իսկական սերը

ԱՄՆ-ի նախագահի ռուսաստանյան այցը մեկնաբանողներն ու փորձագետները կարեւորագույն խնդիրներն լուսաբանում են մեկնելու ուսուցիչություն էին դարձնում նաեւ նրանք մի դարազային: Բարաք Օբաման Մոսկվայում փորձում էր հասկանալ Մեդվեդեւ-Պուտին երկայնի իշխանական կարողության հաշվեկշիռը, ո՞վ էր երկրի իսկական սերը: Մինչ այցելությունը ունեցած իր հարցազրույցներից մեկում Օբաման կոչեց չէր արձանագրել Պուտինի հասցեին, ասելով, որ ռուսաց վարչապետը «մի ոտով կանգնած է անցյալի, մյուսով՝ ներկայի վրա», եւ իմն ուզում է նրան հասկացնել, որ Միացյալ Նահանգների հետ հարաբերություններում սառը դաստիարակի մեթոդներն արդեն հնացած են: Ի դաստիարակ, Պուտինն իրեն հասուն կայսրիչ տոմար «իրագրելի» էր ընդդիմախոսին: «Մեր ժողովուրդն ունի ոչ այնքան գրական մի արժանաշուրություն՝ մեզնից չված չենք կարողանում կանգնել»:

Մոսկվայում արդեն այլ էր ամերիկացի հյուրի խոսակցության տոնայնությունը: Երկու անգամ նա Պուտինին անվանեց «նախագահ», ընդ որում նաեւ Մեդվեդեւի ներկայությամբ: Ավելին, նա վարչապետ-

ինն ուղեկցեց ազգային լիդեր: Իսկ անմիջական հանդիմանում (թեյախոսություն) սկզբին դարձան զուգորդեց նրան. «Ես գիտեմ Ձեր հոյակապ աշխատանքի մասին, որ Դուք կատարել եք համուն Ռուսաստանի ժողովրդի՝ նախագահի դաստիարակում եղած ժամանակ եւ Եվրոպայում եւ հիմա՝ վարչապետի ներկա դաստիարակում»:

Հանդիման ընթացքը հաստատել է Օբամայի «աշխարհայացքային» փոփոխությունը: Նախ, գրույցը ծրագրված է եղել սուկ մեկ ժամ, սակայն տեւել է 2,5 ժամ: Ըստ նախական լուրջաբանությանը, Պուտինն արդեն գերազանցադաս առեւտրասնտեսական հարցեր, ինչը թելադրված էր նաեւ նրանով, որ նախագահ Օբաման ԱՄՆ-ի կառավարության ղեկավարն է (ասել է թե որդես բարձրագույն ֆաղաֆական այր նա իր անձով երկրում է: Մեդվեդեւն է, եւ Պուտինը): Մակայն խոսակցությունը ետադրում էր Եվրոպայից ելու «ազգային լիդերները» առաջին լուրջ են մղել ռազմավարական, աշխարհաֆաղաֆական խնդիրները: Ինչ վերաբերում է ռուս-ամերիկյան հարաբերությունների անցյալի ու ներկայի մակար-

դակի ու հեռանկարների վերլուծությանը, ապա Օբաման ավելի քան հանդես է եկել լսողի դեմքում:

Ռուս փորձագետներից մեկի կարծիքով, Օբաման ֆազաշույակ է եղել, որ կան հարցեր, որոնց վերաբերյալ որոշումներ է ընդունում Պուտինը, հետեւաբար դրանք մեծ է ֆեյսբուքի ոչ թե նախագահի, այլ հենց վարչապետի հետ: Օրինակ, Իրանի հետ հարաբերությունները, նրա միջուկային ծրագրերի հետ կապված խնդիրները զսնվում են Պուտինի սնորհության ներքո, ուստի եւ Օբամայի համար կարեւոր էր իմանալ վարչապետի մոտեցումները: Ասացվել է այնպես, որ Պուտինն հետ ֆեյսբուքի եւ ընթացիկ, Մեդվեդեւի հետ՝ հեռանկարային հարցերը:

Վարչապետի օգնականների վկայությամբ, գրույցի ժամանակ Պուտինն իրեն քան անբնագրուկ էր մտնել, խոսակցությունը համախառնում էր սրամտություններով: Ըստ երեսույթին, Կրեմլի ֆաղաֆական երկնակամարը ուղղաձուգ երկայնը դեռ անորոշ ժամանակ երկնահամալիր առջեւ կկանգնեցնի մյուս համաշխարհային լիդերներին:

ՌԱԿԵՆ ՆԱԿԻՆ ԳԱՐԵՅԻ Մոսկվա

Ուժեղ երկրաշարժ Չինաստանում

Չինաստանի հարավ-արեւմուտում՝ Յունանի նահանգում հուլիսի 9-ի երկրաշարժի տեղի ունեցած ուժեղ երկրաշարժից հետո իշխանությունները սկսել են 400 հազար անձանց արհեստանոց: 6 մագնիստրոլով երկրաշարժի էպիկենտրոնը եղել է Յաոան գավառում: Առաջին ցնցմանը հաջորդել են 3-ից մինչեւ 4,1

մագնիստրոլով 8 ցնցումներ:

Փրկարարական աշխատանքներն սկսվել են հազարից ավելի զինծառայող եւ ոստիկան: «Վեսի» գործակալության սկյալներով, աղետյալ քաղաքում բնակիչներին բաժանում են վրաններ, դեղորայք եւ սնունդ: Հաղորդվում է, որ գոհվել է 50-ամյա մի կին, 325 մարդ

վիրավորվել է: Նրանցից 24-ի վիճակը ծանր է:

Ստորգետնյա ցնցումներից ավելի է ավելի քան 18 հազար տուն, 75 հազար տուն վնասվել է: Տարեբից ընդհանուր առմամբ տուժել է 1,26 մլն մարդ: Տնտեսական վնասը նախանկատված հազարավորներով, մոտ 2,5 մլրդ յուան է (366 մլն դոլար):

ԱԶԳ

Մեակույթ

Վաղվանից կմեկնարկի «Ոսկե ծիրան» փառատոնը

«Ոսկե ծիրան» 6-րդ միջազգային կինոփառատոնը հանդիսավոր դրամաներում կբացվի հուլիսի 12-ին «Մոսկվա» կինոթատրոնի սրահներում, ֆրանսահայ թրոյուստեր Ալեն Թերզյանի և ռեժիսոր Լորան Տյուելի «Մեծավոր Երջադաս» ֆիլմով: Իր գործունեության ողջ ընթացքում փառատոնը կայուն համագործակցել է մեակույթի նախարարության հետ և այն շարունակվում է: Երեկ մեակույթի նախարար **Հասմիկ Պողոսյանը**, փառատոնի հիմնադիր և սնուցիչ **Հարություն**

հաշարյանը, կինոգեյտ **Հարություն Ասամբուլյանը**, փառատոնի գեղ. ղեկ. **Սուսաննա Հարությունյանը** հանդիպեցին լրագրողների հետ և ամփոփելով նախադասարանական աշխատանքները նշեցին, որ կազմ ու լուսարժեք կմեկնարկի փառատոնը: Անցած հինգ տարիների ընթացքում փառատոնը ոչ միայն իր կարևոր տեղն է գտել ու գրավել Հայաստանի մեակույթային կյանքում, այլև ընդգրկվել է միջազգային կարևոր փառատոների շարքում: 65 երկրներից ներկայացված ավելի քան 400 մասնակցության հայտերից ընտրվել է 158 ֆիլմ, այդ թվում՝ 52-ը հայկական, ինչը մեր հանդիսատեսի համար հայ կինոյի ողջ համայնադասերին ծանոթանալու աննախադեպ հնարավորություն է: Երեկ միջազգային ժյուրիները կզբաղվեն Կոհեյ Օգուրին (Ճապոնիա), Ալեքսանդր Ռոդրիգեսի (ՌՊ) և Հայկ Բայանը (Հոլանդիա): Ինչպես տեղեկացրեց Հարություն հաշարյանը, փառատոնի ընթացքում կլինի հեստիայաց ցուցադրություններ երեք աշխարհամասերից՝ աշխարհահռչակ լեռնաշխարհ 3-րդի Սկոպիանովսկու, Կաննի մրցանակակիրներ ճապոնացի Կոհեյ Օգուրիի և ամերիկացի Ռոլդ Նիլսոնի ֆիլմերը: Փառատոնի ընթացքում վարչության դասեր կանցկացնեն ամվանի կինոգործիչներ Ռոբ Նիլսոնը, Անջել Կրակովսկին, Նամա Ջորջան, Սերգեյ Սոլովյովը և Կոհեյ Օգուրին: «Մեկ օր Եվրոպայում» արժանացրեցին ծրագրում կցուցադրվեն լավագույն ֆրանսիական, գերմանա-

կան, հոլանդական և լեհական ֆիլմերը: Ի դեպ, փառատոնի գլխավոր հովանավոր «Վիվա-ՄՍՍ» ընկերությունը վճարել է փառատոնի ողջ տոմսերի արժեքի 90 տոկոսը, իսկ մնացյալ 300 դրամը՝ թողնված է որոշեց փոփոխել գումար՝ բոլոր ֆիլմերի համար:

ՀՀ մեակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը նշեց, որ «Ոսկե ծիրան» կինոփառատոնը դարձել է մեր երկրի այցեքարտը ամբողջ աշխարհում: Նախարարը նաև բարձր գնահատեց այն հանգամանքը, որ փառատոնը ընդլայնվելով, հարգանքի տուրք է մատուցում մեր մեծերին՝ կինոյի երախտավորներ Արման Մանարյանին, Բագրատ Յովհաննիսյանին՝ նշելով նրանց 80-ամյա հոբելյանները: Կանգնելու նաև Ներսես Յովհաննիսյանի 70-ամյակը և Սերգեյ Փարաջանովի «Նոան գոյնը» ֆիլմի 40-ամյակը, Մոսկվայի կինոյի բարձրագույն ինստիտուտի 90-ամյակը:

Հարություն հաշարյանը անդրադառնալով փառատոնային կենտրոնի հիմնմանը նշեց, որ այն գրեթե լուծված է: Իսկ նորությունը այս փառատոնի այն է, որ մեակույթի նախարարությունը, «Ոսկե ծիրան» կինոյի զարգացման հիմնադրամը հիմնել են մեկ ոսկե և երեք արծաթե «Մանթաբայանց աստեղ» շքանշանով, որ հանձնվելու է մեակույթի աստիճանում մեծ դերակատարներին ունեցող մեկնասաներին: Հաջորդ նորությամբ՝ «Մանթաբայանց աստեղ» ակումբի հիմնադրումն է, որի նորընծա նախագահին կհանձնվի ֆանդակագրի Տիգրան Արզումանյանի «Ալեքսանդր Մանթաբայան» ֆանդակը: Փառատոնի կազմակերպիչները մեծ հույսեր են կադրում նորաստեղծ ակումբի հետ, որը մտադրված է հոգ անի երիտասարդ ստեղծագործողներին աջակցելու և նրանց կողմից ստեղծված ֆիլմերը միջազգային փառատոններին ներկայացնելու խնդրում:

Հիշեցնենք, որ ավանդույթի համաձայն հուլիսի 12-ին, ժամը 16.00-ին Երևանի Ջորջան եկեղեցում կկայանա Շիրանի օրհնության արարողությունը, որով էլ կազդարարվի «Ոսկե ծիրան» փառատոնի մեկնարկը: **ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ**

Վիրտուալ սեղաշարժի հերոսն Արարատ լեռն է

Կարծում եմ անհնար է, որ Արարատ լեռը կարողանա ճամփորդել, այցելել արբեր երկրներ և լինել լրացված թողարկումների գլխավոր հերոսը: Նկարչուհի Ալինա Մնացականյանի համար գաղափարը ոչ թե անհնարին էր, այլ գրավիչ ու նա ստեղծեց «Լեռը գալիս է ինձ մոտ» վիդեո ինստալացիան, որի հերոսն Արարատն է: Շուրջ 15-ական րոպե տևողությամբ 4 վիդեո դասնությունները, որոնցից յուրաքանչյուրը ցուցադրվում է մի առանձին էկրանի, նվիրված են Արարատին ու դասնում են լեռան ցրագայությունների մասին: «Վիդեոները 4 արբեր լեզուներով են՝ հայերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն և գերմաներեն: Արարատը ճամփորդում է 12 երկրներով, լուրերն էլ են եմ գրել: Այդ լուրերը դասնում են այն մասին, թե Արարատն ինչ ընդունելության է արժանանում», ասաց **Ալինա Մնացականյանը**: Նկարչուհին ծնվել է Թեհրանում, ուսանել Սիացյալ Նահանգներում և Ֆրանսիայում: Այժմ ապրում է Հվեյցարիայում: Ասում է, որ Արարատ լեռն առանցքային նշանակություն ունի ոչ միայն իր, այլև նշանակալից հեռավորություն է ներկայացնում միջուկային մարդկանց համար: «Արարատ այցելելն ու լեռ բարձրանալը կադրված է դժվարությունների

հետ: Արարատի խորհրդավոր և ունակ մասկոթը ներկայացնելու փոխարեն, այս ինստալացիան առաջարկում է սրբազան լեռը ժամանակավորապես դարձնել վերցնել աշխարհով մեկ ցրագայելու համար: Սա վիրտուալ սեղաշարժ է, սակայն լեռն, ի վերջո, կվերադառնա իր իրական վայրը», ասաց նկարչուհին: Նախագիծը մինչև օգոստոսի 28-ը կներկայացվի նորարար փորձառական արվեստի կենտրոնում: Նկարչուհին նախատեսում է այն ներկայացնել նաև Սիացյալ Նահանգներում և Հվեյցարիայում: **ԱՐԵՎԻԿԱ ԲԱԿԱՆՅԱՆ**

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ռոբերտ Հաստեձյանի «Քանի մը ծառեր անսարսին մէջ» հասորը

«Եթե երկրագունդին վրայ աղբած բոլոր կենդանի էակները, մարդ, անասուն կամ բոյս, հոգիի անմահութեան գծով օր մը դարձեալ իրարու դիմաց հանդիպին ուրիշ կեանքի մը մէջ, ես միլիոնավոր ծառերու մէջէն անողայման դիմաց ճանաչեմ ու դիմացի գասրոտեմ այն ֆանի մը ծառերը, որոնք իրենց կանաչով ու բոլոր բարիքներով գոյն տուին կեանքիս և որոնք իմն եղան հարազատ մը չափ», գրում է Սայր Բնութեան սիրահար, «Մարմար» թերթի խմբագրող Ռոբերտ Հաստեձյանն իր օրերու լույս տեսած «Քանի մը ծառեր անսարսին մէջ» խորագրով հասորում,

որն ըստ Մոնրեալի (Կանադա) «Արագայ» թերթի հաղորդագրության, ի մի է բերում 1989-90 թվականներին իր հրատարակած «Յուրաքանչեւ» մեկ մասը: Դրանում ընդգրկված են գիտական, փիլիսոփայական, սոցիալական և ազգային բազմաթիվ նյութերի շուրջ գրված հոդվածներ, որոնք խորհրդածությունների ընդարձակ հնարավորություն են տալիս ընթերցողներին: Գրի հրատարակությանը օժանդակել է Լիսաբոնի Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնադրության հայկական բաժինը: **Ն. Օ.**

Բարձր գնահատական «Մայրսակ» բալետի երեւանյան բեմադրությանը

Երկու ամիս առաջ Ալ. Ստեփանյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի ղեկավարը մեջ նոր էջ բացվեց: Կայացավ աշխարհահռչակ Արամ հաշարյանի «Մայրսակ» բալետի բեմադրության առաջնախաղը: Շուրջ 48 տարի անց հայ բեմում, շատ հայտնի ՌՊ ղեկավար ակադեմիական Մեծ թատրոնի բալետմետրեր, Լեոնիդ Կոնստանտինովի ղեկավարությամբ բալետի թատրոնի գեղընել Յուրի Գրիգորովիչը բեմադրեց «Մայրսակը»: ՀՀ նախագահի սիկին Ռիսա Սարգսյանի և ՌՊ նախագահի սիկին Սվետլանա Մեդվեդեայի հովանու ներքո և «Արթի» թրոյուստերական ընկերության ջանքերով իրականացավ բոլորի վաղեմի երազանքը: Երեք գործողությամբ չհնազանդված ընթացքում է 12 դասերով և 9 մենադերերով: Լիբրետոն՝ Յուրի Գրիգորովիչի, ըստ Ռաֆայել Ջովանյո-

լի համանուն վեպի և դասական սյուժեների, օգտագործված է Նիկոլայ Վոլկովի սցենարը, ղեկորները և բեմական զգեստները՝ ըստ Սիմոն Վիրսալաձեի էսքիզների: Բալետը, որին մասնակցում են մոտ 120 դերակատար, հնարավոր եղավ բեմադրել թատրոնի բալետային խմբի հետ մեկտեղ ընդգրկելով Հայաստանի «Բարեկամություն» անսամբլի ու Երևանի թատրոնի ղեկավար Կոնստանտինովի սանդիկը:

Սիմոն Վիրսալաձեի «Մայրսակը» նախարարը հանդիպման հրավիրել, որի ընթացքում հանձնվեցին հասուկ շնորհակալագրեր: Նշենք նաև «Մայրսակ» գլխավոր հովանավոր «Վիվա-ՄՍՍ-ը»-ի գլխավոր սնուցիչ Ռաֆ Հիրիկյան, հովանավորներ՝ «Գոլդեն փելե» հյուրանոցային համալիր, Երևանի կոնյակի գործարան, «Կոնվերս» բանկ, Հայաստանի էլեկտրագույն ընկերություն, դասնական հովանավոր՝ «Ռուսոստատիս-Արմենիա»: Տոնական դրամաներում շնորհակալագրեր հանձնվեցին օպերային թատրոնի սիմֆոնիկ նվագախմբին ու գլխավոր դիրիժոր Կարեն Դուրաբայանին, «Բարեկամություն» անսամբլին ու գեղընել. Նորայր Մեհրաբյանին, օպերայի բալետային ողջ խմբին և գլխավոր բալետմետրեր Յովհաննես Դիվանյանին, թատրոնի սնուցիչ Կամո Յովհաննիսյանին, «Շարժ Յուրիչի» թրոյուստերական ընկերության նախագահ Ռուբեն Ջալիլյանին և ինֆորմացիոն հովանավորներին: Իսկ «Մայրսակ» բալետ նախագծի իրականացող «Արթի» ղեկավար Ռուբեն Թորոյանը, մեակույթի նախարարի հրամանով դարձեալսվեց ոսկե մեդալով: Հանդիսության ընթացքում կայացավ նաև «Շարժ Յուրիչի» ընկերության արտադրության «Մայրսակ» վավերագրական ֆիլմի ցուցադրությունը: **Մ. Մ.**

Հայաստանում անիմացիոն նոր սեխնոլոգիաներով ֆիլմ է նկարահանվում

Ռեժիսոր Արմեն Ռոնով Մկրչյանի «Աննան և Կարենին» ֆիլմը հունիսի 23-29-ը Սանկտ Պետերբուրգում տեղի ունեցած «Ուլեթն մարդուն» կարճամետրաժ, վավերագրական և անիմացիոն ֆիլմերի 19-րդ միջազգային փառատոնում մրցանակ է արժանացել «Կինոլեզվի նոր հնարավորությունները փնտրելու և հարմարեցնելու» համար: Ֆիլմի դերակատարներն են Վլադիմիր Մարյանը, Տաթև Մելիքյանը, Ալեն Սեդրյանը ու Արմեն Մանուկյանը: «Աննան և Կարենին» «Ոսկե ծիրան»-ում չի ներկայացվել, ֆանի որ մասնակցության հայտը մերժվել է փառատոնի գեղագիտական լուսնային ֆիլմի անհամապատասխանության դասնառարանությամբ:

Վլադիմիր Մարյանի կարծիքով՝ հայ երիտասարդ ռեժիսորի նոր մոտեցումներ ներառող ֆիլմն ըստ արժանույնի մեծ է գնահատվել: Ֆիլմի երևանյան ցուցադրությունը կլինի առանց վերջին, իսկ մինչ այդ ռեժիսորն իր ֆիլմերի նկարահանումը Հայաստանում խիստ կարևոր է համարում և ձեռնարկել է նոր անիմացիոն սեխնոլոգիաներով նկարահանվող «Ձմեռային խնձոր» ֆիլմի ստեղծումը: **Ե. Պ.**

11 ՅՈՒԼԻՍ 2009 ԷՋ Ա
Ազգ
ԿԻՆՈ

YEREVAN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL
ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՆՏՐՈՒՄ
«ՈՍԿԵ ԾԻՐԱՆ»
6-րդ ՄԻջԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԻՆՈՓԱՌԱՏՈՆ
12-19 ՅՈՒԼԻՍ

ՀԱՎԵԼԿԱԾ

սով «Մերձավոր օրջադասը» նման է հունական ողբերգության, սակայն բախումը տեղ է ունենում հայկական միջավայրում: Ես համաձայնեցի խաղալ այս ֆիլմում, քանի որ իմ բարեկամ Լեոն Սարյանը՝ Շառլ Ազնաւուրի իմդրեսարին, ինձ շատ է դասնել Հայոց ցեղասպանությունից մեծադեմ տուժած իր ընտանիքի անցած ճանապարհի մասին: Ես նրան սիրում եմ եղբոր դերն և կցանկանայի հարգանքի տուրք մատուցել նրան», ասում է ժան Ռենոն:
Ջարմանալին այն է, որ վեց ասանյակ ֆիլմերում նկարահանված 60-ամյա դերասանը մինչ այս դերակատարումը երբեք հոր դեր չէր ստանձնել: «Կինոքեմադրիչներն ինձ այդ դերում երբեք չեն դասկարգել, իսկ այսօր ես այն սարիքում եմ, որ հանգիստ կարող եմ դառնալ դեր խաղալ: Ունեմ 4 զավակ (շուտով կծնվի հինգերորդը), որոնցից մեկը նման է Անտոնին: Բարեբախտաբար, մեր փոխհարաբերությունները միանգամայն ուրիշ են: Կարիերա ստեղծելու համար նա ընտրել է հիդ-դոդ տրաժեդիաները, ես էլ վստահում եմ նրան:

Ժան Ռենոն հայի դերում «Մերձավոր շրջապատում»

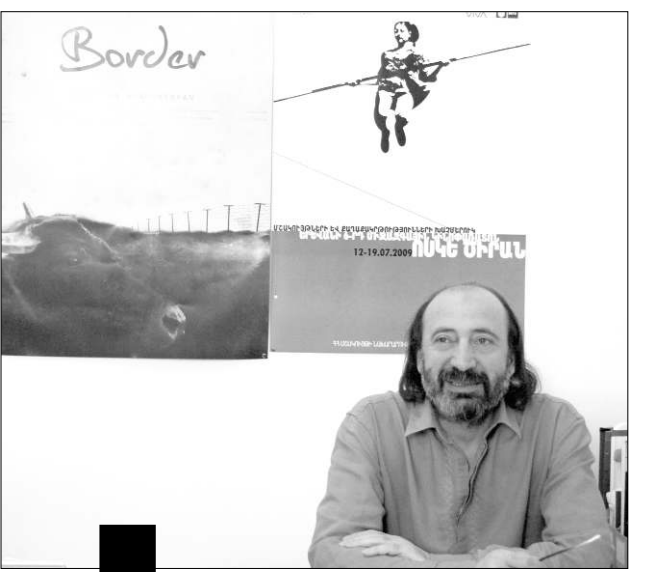
Ֆրանսիացի ռեժիսոր Լորեն Տյուելի «Մերձավոր օրջադաս» ֆիլմի ցուցադրությամբ հուլիսի 12-ին «Սոսկվա» կինոթատրոնում կբացվի երեւանյան 6-րդ «Ոսկե ծիրան» միջազգային կինոփառատոնը: Ֆիլմի որոշյուները ֆրանսահայ հայտնի կինոդիստրիբյուտոր Ալան Թերզյանն է, գլխավոր դերում նկարահանվել է ֆրանսիացի հանրաձանաչ դերասան Ժան Ռենոն: Ֆրանսիայի կինոթատրոններում զարմանք ցուցադրվելուց հետո ֆրանսիական մամուլում ֆիլմի մասին գրվել են դրական հոդվածներ, որոնցից որոշ հասվածներ քարզանաբար ներկայացնում են մեր ընթերցողներին:

Հայոց ցեղասպանությունից փրկված Միլո Մալախյանը հաստատվում է Ռիվիերայում, ուր ստեղծում է հանցախումբ, ամենայն խստությամբ վերահսկում է հանցախումբի անդամների գործողությունները և դաժանորեն դատարանում բռնում նրանց, ովքեր փորձում են հակադրվել իրեն: Երկու որդիներից մեկին փոխհրաժեշտության ժամանակ կորցնելուց հետո, նա ամբողջ հույսը կադրում է մյուսի՝ Անտոնի հետ, որը հոր կամով նախադասարանում է հանցավոր գործողություն իրականացնելու: Չնայած դրան, այդ ընթացքում զանգսնի համոզվում է մի երիտասարդ բուժօրհանի հետ և մտադրել է նրա հետ ադրել հանցավոր աշխարհից և ոստիկանության հետադարձության հետո: Անտոնը համաձայնում է մասնակցել այդ հանցավոր խոշոր գործողությանը, որոշեցի կարողանա Կամարգում հողակտոր ձեռք բերել և այնտեղ հյուսանոցային համալիր ստեղծել: Հայրը բացահայտում է նրա ծրագրերը և դատարանում է ամեն զնով խոչընդոտելու:

«Սա մի մարդու դատարանում է, որը կայրություն է հիմնել ու բնավ չի հանդուրժում, երբ որդին կամենում է այլ ճանապարհով գնալ: Ընտանեկան վեճերը հազվադեպ են խաղաղ անցնում, հաճախ հարցերը լուծվում են զենքի միջոցով: Այս թրիլլերը կարող էր տեղի ունենալ ամեն մի միջավայրում, բայց ես ընտրեցի հայկական համայնքը, նկատի առնելով, որ այն ֆիլմ է ցուցադրվել կինոյում: Միլո Մալախյանն իր ժողովրդի ողբերգական անցյալից օգուտ է փողում սեփական գործողություններն արդարացնելու և իր կյանքի անդամներին ձեռքի սակ դառնելու համար: Բայց նա լուր մի ուրացող է, մի խուլիզան, որը ոչ մի ընդհանուր բան չունի հայկական սփյուռքի հետ»:
Բեմադրիչի գլխավոր հաղթաբաժնի դերակատարների ընտրությունն է. Ժան Ռենոն հեռուստային մարմնավորում է Կմա-հորը, որը սակավախոս է, խիստ, իր հանցախումբի հետ դաժանորեն վարվող: «Լեոնի», «Մեծ կադրոս» ֆիլմերի դերակատարը հայտնվում է Էլրանի վրա և հարգանք է մեղմում:
«Իմ կերպարը մի անգույն իրե է կարգադատության և իշխանության հարցում: Ֆիլմը դիտելիս վայել զգացի. երբեք չէի հավատում, որ կարող եմ այդքան ուժգին ստանալիք և դաժանություն արտահայտել: Իմ հերոսը ծերացող մարդ է, թույլ ու վիաս ավագ որդու մահից հետո, միտնույն ժամանակ սառադող մյուս որդու ընդվզումից: Մալախյանն արդար է միայնակ, առանց կնոջ և առանց սիրո: Նրա կայրությունը ձախ է սալիս, զգում է, որ իր կառուցած ամեն ինչը փոկ է գալու: Այս իմաս-

Ես միշտ եղել եմ ուժադիր, բայց ոչ չափազանց խստաբարո հայր: Եթե իմ կերպարի միջոցով չափից ավելի խիստ հայրերից ոմանմ ճանաչեմ իրենց, ես ֆիլմը նրանց դրդի վերանայել իրենց վերաբերմունքը սեփական որդիների հանդեպ, ես շատ հոգալի կլինեմ իմ դերակատարմանը», ասում է Ռենոն:
Ֆիլմում ըմբոս որդու՝ Անտոնի դերակատարը Գասպար Ուլիելն է, որը վերջերս Իզաբել Յուդերի հետ նկարահանվեց «Ամբարակ խաղաղ օվկիանոսի դեմ» ֆիլմում: Նա հրաժարվում է հայրական ժառանգությունից՝ համուն բուժօրհան հետ ազնիվ ու խաղաղ ընտանեկան կյանքի: Վերջինիս դերում հանդես է գալիս Վահիմա Ջոկանեն:
Իր դերակատարման մասին Գասպար Ուլիելն ասում է. «Ես մեծ դասիվ եմ համարում կինոյում Ժան Ռենոյի որդուն մարմնավորելը: Կյանքում մեծ մոլորակներ ունենում դերասանի աշխատանքի նկատմամբ և հենց այդ դասառնով համատեղ աշխատանքը բավականին դյուրին է: Իսկ ֆիլմում հենց սկզբից ակնհայտ է, որ մեծ ընդհանուր ոչինչ չունենի: Հայրը մեծ ակնկալիներ ունի որդուց, սակայն կարծում է, որ Անտոնը համադասարան բարձրության վրա չէ: Ըստ երևույթի, որդին ավելի մասն է իր մորը, որը բացակայում է ֆիլմի դրամայի մեջ: Եվ հենց անկայուն անցյալն է Անտոնին դրդում ստեղծել սեփական ընտանիք՝ հանցախումբից հեռու: Որոշ իմաստով նա կամենում է՝ «սղանել հորը համուն իր գոյությանը»:

ԼՎՐՎԻՍԱՐՎՅԻ ՊԵՍ ԶՈՒԳՎԿՆՈՎԿՈՒ

Չուգալեռությունը միանգամայն նկատելի է ինչպես փառասոնի, այնպես էլ նրա սնունդը, կինոքեմադրիչ Հարություն խաչատրյանի ստեղծագործական կյանքում. իր նոր «Սահման» ֆիլմի հետ սարսկաբեկ հեղինակավոր փառասոններում օրջելու և մրցանակներ շահելու հետ մեկտեղ կարողանում է հնարավոր ամեն բան անել փառասոնի ամրացնելու և ներկայացնելու դարձնելու համար: Փառասոնի կազմակերպիչների աշխատանքային լայնածավալում այս օրի անհամեմատ հարմարավետ է դարձել մեծ դժվարություններից հետո նոր գրանցելով սեղափոխվելուց հետո, սակայն նախափառասոնային լայնածավալում չի նվազել բացման ֆիլմը խոշոր կինոթատրոնում ցուցադրելու հնարավորություն չունենալու դատարանով:
Փառասոնային կենտրոն ունենալու անհրաժեշտությունը թեթեւ հասունացել է, բայց դեռևս օրախնդիր չի դարձել, իսկ դա նշանակում է, որ դրան հասնելու համար առանձին ջանքեր են դրվում: Կինոփառասոնի կազմակերպիչներն այս օրի ձեռնարկային առանձնակի փոփոխություններ չեն կատարել, հաստատված ու մշակված ծրագրերով փառասոնը կարողանալի իր ծամփան մինչև 10-րդ փառասոնին հասնելը:
«Ձեռնարկը կարելի է փոխել միայն այն դեպքում, երբ ստեղծվեն նոր կինոթատրոններ, ակունքներ: Հիմա մեր ուսուցիչներն ավելի բեռնավոր է հայկական կինոարտադրանքի վրա, որի որակը բարելավելու համար երիտասարդ ռեժիսորներին համար ստեղծել են կինոդոկումենտալ և դոկումենտալ անցկացնում են վարդա-նոսր դասեր: Ձգտում են հասնել այն բանին, որ Հայաստանում սեղանակալ արտադրության ֆիլմերը համախափ ցուցադրելու դառնա կինոարտադրականություն: Միայն այդպես կարողանանք գտել լավ վաճառք, ես ձանադարի բացել օժիված երիտասարդների համար: Մեզ համար կարևոր են նաև սարածաբանական ֆիլմերը, նկատել ենք, որ դրանք առանձնահատուկ հետաքրքրությամբ են դիտում արտերկրից եկած մեր հյուրերը: Այս օրի ես հրավիրել եմ այնպիսի համահայտ դեմքերի, որոնցից ամեն մեկն իր յուրահատուկ սեղան ունի արդի կինոաշխարհում:
Եվրոպական ֆիլմերի ծրագիրը դարձյալ հարուստ կլինի, մասնավորապես որ ավելացրել ենք լեհական կինոյի մեծ ծրագիր: Չենք անտեսել նաև արաբական աշխարհում ստեղծվող ֆիլմերը, անցած օրի սկիզբ առած «Արաբական գիշերներ» ծրագիրը կարողանալի նաև այս օրի, նկատի առնելով համադիաստեսի հետաքրքրությունը դրանց նկատմամբ», ասաց Հարություն խաչատրյանը:

Տեսնական ճգնաժամի հետքեր

Դրանք զգալի են կազմակերպական բոլոր հարցերում՝ հասկալից հյուրերի ճանադարձաբախը հոգալու ժամանակ: Եթե չլինեք գլխավոր հովանավոր «ՎիվաՍել-ՄՍՍ» ընկերության և մշակույթի նախարարության ղեկավարող հովանավորությունը, փառասոնը կհայտնվեր ծայրահեղ ծանր վիճակում: «Շատ երկրներում այս օրի փառասոնները դժվար կացության մեջ ընկան, նույնիսկ որոշում կայացրեցին 2 օրի մեկ անցկացնելու, բայց մենք հաղթահարեցինք այդ կացությունը շուտով մեր հովանավորների», ասաց փառասոնի սնունդը:

Փառասոնային կենտրոնի կարիքն օրի դեմ է

Կենտրոնի ստեղծումը, ինչպես իր խոսքում նշեց Հարություն խաչատրյանը, անհրաժեշտ է ոչ միայն փառասոնին, այլև ղեկավարման մշակույթային հստակ փառասոնային վարելու համար: «Դա օրի դեմ կարելու մի բան է դարձել մեր մշակույթի համար: Դրա կարիքը խիստ զգալի է նաև փառասոնի օրջիլն, զիցե, թե ինչպես ցանկացողներ կան փառասոնի բացմանն ու փակմանը ներկա լինելու, ֆիլմերի դիտումներին, հանդիպումներին, վարդաբանության դասերին և մյուս միջոցառումներին մասնակցելու: Բայց մենք ուղղակի անկարող ենք բոլորին հրավիրանումս ուղարկել, որովհետև դա խիճճներում սեղանը բավականին փչ է: Մարդիկ մեզանից ներանում են դրա համար, բայց մենք ոչինչ չենք կարող անել: Դրա մասին ղեկավարը մտածել, որովհետև արդեն միջազգային լայն ճանաչում ձեռք բերած փառասոն ենք, իսկ դա հրաշալի զենք է մեր ղեկավարման փառասոնային առաջ ճանելու համար»:

ՈՍԿԵԾԻՐԱԿ

6-րդ «Ոսկե ծիրանը» խախտող փառասունների դես կունենա մրցույթային 3 հիմնական ծրագիր՝ միջազգային խաղարկային, վավերագրական և «Հայկական համայնադասեր»:

Միջազգային խաղարկային ֆիլմերի մրցույթում այս օրերի ընդգրկվել են հետևյալ ֆիլմերը.

«ԱՆՈՒՆ»

բեմադրիչ Օզգան Ալիեր, Թուրքիա

1997-ին Յուսուֆը ֆաղափարաբանական ակտիվ, ծախսազուրկ սեր ուսանող է, իսկ 2007-ին՝ հոսանքային ու ծախսազուրկ է: Տանուկ սկսում է փնտրել համար սասանայա բանաբանությունից հետո վերադառնում է հայրենի գուղ: Այդ մայրը երջանիկ է նրան սենյակում համար, բայց ծննդավայրի չհնազանդությունը ավելի են խորացնում Յուսուֆի մեծությունը:

«ՄԻՋԵՍԿԻ»

Տիգրան Կոչի, Ռայան Ֆրիմեն, Իսրայիլ, Ավստրալիա

Ջրոսպարում լված երկանյա աղջնակին զսնում է կրկեսում աշխատող Պասին, որը բնակվում է Հռոմի արվարձանում: Պասին սկսում է փնտրել երեխայի մորը և անուր ժամանակով նոր աղյուսան սալիս աղջնակին: Ֆիլմն այսօրվա Իսրայիլի անօրենների մասին է, հուզիչ դասերում խորհրդանշանային և արիության, կրոնի ու հոգեհարազատության մասին:

«ԲՐՈՂՎԵՅԻ ԱՐՔԻՅԱՆԵՐ»

Շոն Բեյթեր, Մ.Նահանգներ

Եռանդուն կենսակերպին սազական սրընթաց ոճով ստեղծված ֆիլմը դասերում է Ամերիկա ներգաղթած մարդկանց կյանքը: Նրանք հետամուտ են ընթացիկ և սիրտ իղեպաններին, բայց բավարարվում են ամերիկյան երազանքի էթանագին արթնակով:

«ԽՆԵՆՈՐ ՄԱՆ»

Շյուկես Չարսիա, Ֆրանսիա, Ռանիա

Էվը երիտասարդ աղջիկ է, գալիս է բուրգունդական գյուղ՝ աշխատելու: Հետզհետե ակնհայտ է դառնում, որ աշխատանքի համար չի եկել, այլ սիրեցյալին զսնելու, իսկ վերջինս նրա հայրն է: Էվը խելով աղջիկ է եղել, միտ կատարել է հոր ցանկությունը՝ փնտրել է նրա հետ: Էվը կառչում է հոր հետ սիրային կաղ ունենալու երազանքին՝ հավասարով հոր խոստմանը:

«ՄՅՈՒՆ ՍՈՐ»

Գեորգի Օվալայի, Կրասնոդար, Ռուսաստան

Կյանքը ռազ խոչընդոտներ է հարուցում 12-ամյա զոյայի ճանապարհին: Նա դասկանում է այն սերունդին, որը զանգվածային սեռահանություն է ենթարկվել Աբխազիայի անենագեղեցիկ վայրերից՝ ֆաղափարական դասերում դասառնող: Այդ դասերում ամեն ինչ խել է Թեոդոսի, նույնիսկ՝ հույսը:

«ՄՓՈՒՆԻ ՊՈՍՏԵՐՄԱՆ»

Սիդոր Բարան, Հարավային Կորեա/ Աֆրիկա

Աֆրիկայում հեռավոր լեռնային վայրում 2 ամերիկացի զինվորական, մեկը՝ սոցիալականոր սոպա, մյուսը՝ սեւանոր շարժային, մոլորվել են իրենց ուղղափառ աղջիկ հետ: Ջինվորը սոպան է հարմար առիթի, որդեսգի ճողողի, բայց վիրավոր սոպան արձանակով դարձադրում է ճանել իրեն: Նրանք անհաճ են, սակայն մեկմեկու կարիք ունեն թունամու հողում ողջ մնալու համար:

«ՊԱՍՏՊԻՆԻ ՈՐՈՆԵՆԻ»

Անջել Կրակովսկի, Գվաթեմալա/Մ.Նահանգներ

Տաղանդների հոլիվուդյան գործակալ ամբարտապան Ջոն Ռոսին ուղարկում են Գվաթեմալա՝ կրկնակի օսկարակիր Ջեյ Պալադինին զսնելու: Թեե նրանք երեք չեն հանդիպել, սակայն որոնումը հուզական երանգ ունի, քանի որ վաղուց աստիճանից հեռացած աստղ ժամանակին ամուսնացած է եղել Ջեյի հանգուցյալ մոր հետ:

«ԿՈՒՅՐ ԽՈՉՐ, ՈՐԸ ՈՒՅՈՒՄ Է ԽՈՉՉԵՆ»

Էրվին, Ինդոնեզիա

Լինդան և Ջեյնոն հանդիպում են և նրանց ընկերությունը վերսկսվում է: Սալման հայտնում է «Կուռփի մոլորակում»: Ռոմին և Յանիան սեփական փորձ են ձեռք բերում: Օղան մեռնում է, և Լինդան Ջեյնոնի հետ ցրում է նրա արյունը: Ջեյնոն վերջապես սովորում է վեր նայել:

«ՆԱԳԻՍ ՄԱՆ ԵՒ ՆԱԳԻՐ ՄԵՉՆԵՐ ՅՈՐԸ»

Ռամֆին Լավաֆիուր, Իրան

Իրանի հարավային կղզիներում մարդիկ աղուսը վառակում են մաքսանենգությամբ: Գիտեն իրենց նավակներով կտրում են փոթորկուն ծովը՝ հոսալով խուսալ առափնյա ոսկանությունից: Ծովում հորը կորցրած զոյայի և հարսանիքի հաջորդ օրն ամուսնուն կորցրած համար աղջկա կյանքի դասնությունը միախառնվում է այն զոյամարդու ողիսականի հետ, որի կինը մտադիր է աղորիցի ճանապարհով հեռանալ երկրից:

«ՄԵԿ ՈՒ ՆԵՆ ՄԵՆՅԱԿ»

Անդրեյ Խրամոսով, Ռուսաստան

Երբ մի հարցազույցում Իսիֆ Բորդակուն հարցրել են, թե երբեք կվերադառնա հայրենիք, դասախառնել է. «Նման ուղեւորությունը կարող է սեղի ունենալ միայն ծղկված»: Ֆիլմի հեղինակները, ընտրելով հեղինակական հեղինակի ժանրը, դասկարգրել են, որ հարցազույցում նույնպես ուղեւորությունն ի վերջո ձեռնարկվել է: Բանաստեղծը նավարկում է մանկության եզերի, իր հետ ճանելով նաեւ հանդիսականի:

«ԽՆՆՎԱՍՍ ՉՈՒԳԱՆԵՆԵՐ»

Հովիտանեն Չախուրյան, Հայաստան

Երկուդ աշխարհամասի վերջին օրերին Նորվեգիայի հյուսիսում բնակվող Հաննան իր սնական ժամանակավոր աղասան է սալիս ռազմագերի Առափնյա: Փոխվում է Հաննայի կյանքը, և նա սկսում է իր աղուսները նկարագրել օրագրում Մաթեմատիկայի 42-ամյա ուսուցչուհի Լաուրան մեկուսի կյանքով աղուսում է Երեանուն: Թվում է, ոչինչ չի կարող փոխել նրա ամուսնային միտքնակ ռիթմը, բայց երբ Լաուրան բացահայտում է իր ծնողների դասնությունը, նրա կյանքում եւ սկսվում է արգելված սիրո զուգահեռ դասնություն:

«ՔԵՐՎԱՍՐ»

Միխայ Բոսա, Լեհաստան

Ամուսնացած զուգը հաճախում են համերաշխ աղուսել և երկար տարիներ, բայց մի օր դառնում է անցյալի գերիմ: Կասկած կա, որ ամուսնուհին մեկը համագործակցել է զաղսնի ոսկանությունից հետո: Նրանք ի վիճակի չեն համակերպվել դրա հետ: Ինչպե՞ս վարվել կասկածների հետ, որ ամուսնուն և ահագնանում՝ ամեն ինչ դեղի խորսակում սանելով:

Վավերագրական ֆիլմերի մրցույթ

«Կանանց սոպալիս»

«Ցեսություն, ինչպե՞ս ես»

«Փողը տուր և ամուսնացիր»

«Անաղասի հարսնացուները»

- ▼ «+156» Յոնել Սիմյոնա, Ռումինիա,
- ▼ «Բիրնացի վիջելը», Անդերս Օստերգորդ, Դանիա,
- ▼ «Փողը տուր և ամուսնացիր», Արանա Գեորգիե, Մ.Նահանգներ, Մակեդոնիա, Խորվաթիա, Ավստրիա,
- ▼ «Անաղասի հարսնացուները», Ադա Ալեյի, Իսրայիլ,
- ▼ «Ցեսություն, ինչպե՞ս ես», Բորիս Սիշի, Սերբիա,
- ▼ «Գյունի», Յանա Շելչկովա, Չեխիա,
- ▼ «Նամակներ նախագահին», Պեթ Լոն, Կանադա,
- ▼ «Լուրջանն ականց դեղի», Պեդրո Ֆլորես, Մեծ Բրիտանիա,
- ▼ «Ամուսնուն դեմք փնտրելու վերաբերյալ», Սանդեր Բլոմ, Նիդերլանդներ
- ▼ «Պեկին 2008», Դազմարա Դազգա, Լեհաստան,
- ▼ «Մալեգանի գերմարդիկ», Ֆայզա Ահմադ Խան, Հնդկաստան,
- ▼ «Ողջերը», Սերգեյ Բուկովսկի, Ուկրաինա,
- ▼ «Օվկիանոսը ներսում», Սերջո Դամիանի, Ջուլիան Ռայներ Բիագի, Իսրայիլ,
- ▼ «Մի մարդու գյուղը», Սիմոն Էլ Հաբր, Լիբանան, Գերմանիա,
- ▼ «Կանանց սոպալիս», Էստեֆան Վազներ, Մեծ Բրիտանիա,
- ▼ «Բարի գալուստ Էնուրմին», Ալեխսեյ Վախուրեև, Ռուսաստան,
- ▼ «Երբ սասկուն ես կասվի դես», Ջորան Մալիչ, Կանադա

«Գյունի»

ՓԱՌԱՏՈՆԱՅԻՆ ՖԻԼՄԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

12 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 19.00 Բացման ֆիլմ
«Մերձավոր Երջողաս» Լ. Տյունել

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

ժ. 11.00 «Խճճված զուգահեռներ» Գ. Գալստյան
ժ. 12.30 «Մյուս ափը» Գ. Օվազյան

Մուսկվա կ/թ, փոփ դահլիճ

ժ. 12.30 «Թեհրանը լուսանկարներում» Ռ. Սաֆարյան
«Սիրով ել երախտագիտությամբ» Ա. Մանուկյան

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 «Երբ կյանքի ռիթմը մարում է» 3. Ա. Թյուրբերի
ժ. 12.55 «Սոս» Բ. Բազ
ժ. 13.55 «Հավասարիմը» Ն. Տարասովա
ժ. 17.00 «Ոսկե ծիրան»-ի կինոդոկումենտալ
ժ. 18.05 «Արարտ» հայոց անմահության խորհուրդը» Ա. Մելիքյան

13 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 10.00 «Աբխազի ճեղք է» Ա. Կոնանդարտե
ժ. 15.00 Հուլիսի երեկոյն նվիրված մուլտիմեդիա Յուրիկ Մուրադյանին
ժ. 16.30 «2-Աստա-2», Ա. Սողոմյոնով
ժ. 19.30 «Չորս գիշեր Աննայի հետ» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 22.00 «Աբխազի ճեղք է» Ա. Կոնանդարտե

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

ժ. 10.00 «Զերծված» Ա. Ռոսա
ժ. 12.00 «Խելով մնա» ժ. Գարսիա
ժ. 14.00 «Վերջին սցենարը՝ Բուկարինի հիշելով» Գ. Ուրբեսի, Խ. Եստրադա
ժ. 16.00 «Նվիրվում է Կայակոյին» Կ. Օգուրի
ժ. 18.00 «Զերծված» Ա. Ռոսա
ժ. 20.30 «Պալադինի նորնելիս» Ա. Կրակովսկի

Մուսկվա կ/թ, փոփ դահլիճ

ժ. 10.00 «Անցում» Ա. Գյուրջյան
ժ. 12.00 «Հայրենի հող» Ն. Պեզդյան
«Հոյաքս Իզան» Ա. Կոնդր
ժ. 16.00 «Մանրաձավարի հավի» Է. Կատյան
«Տանը՝ ոչ միայնակ» Օ. Ֆեստուվա
ժ. 18.00 «Թեհրանը լուսանկարներում» Ռ. Սաֆարյան
ժ. 19.00 «Հայրենի հող» Ն. Պեզդյան
«Հոյաքս Իզան» Ա. Կոնդր
ժ. 20.00 «Աթու լեռը» Է. Վիգեն
ժ. 21.00 «Իմ աբխազի» Վ. Ղազարյան
«Կովկասի ազգակնոթներ» Լ. Զալանթար

Նաիրի կ/թ

ժ. 16.00 «Սեյլա» Ա. Վերնյո
ժ. 18.00 «Կակաո» Վ. Զարիմ-Մասիի
ժ. 20.00 «Աբսուրդսան» Ֆ. Գեյմեր
ժ. 22.00 «Կարամել» Ն. Լաբաֆ

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 «Տանը՝ ոչ միայնակ» Օ. Ֆեստուվա
ժ. 16.00 «Այսօրվա մարդը» Լ. Գոթլիբ
ժ. 17.00 «Ես ուզում եմ աղբի» Ն. Մամասկովսկի
ժ. 17.15 «Խնդրանք» Բ. Սիմոնյան
ժ. 17.30 «Նկարահանում կրակի սակ» Ա. Սիդոն

14 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 13.00 «2-Աստա-2» Ա. Սողոմյոնով
ժ. 15.00 «Հասուն նահանգներ» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 17.00 «Ֆրանսիայի օր»
«Կանոնները փոխվել են» Դ. Թոմաս
ժ. 19.30 «Հյուսիսային լույսեր» Ռ. Նիլսոն
ժ. 22.00 «Աննա Կարենինա» Ա. Սողոմյոնով

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

ժ. 10.00 «Պալադինի նորնելիս» Ա. Կրակովսկի
12.00 «Ափրոնի դաշտեր» Ա. Բարնակ

ժ. 14.00 «Չինաստանը հեռու է՝ Չինաստանը ել Անսոնիոնին» Լյու Դայդին
ժ. 16.00 «Զննած մարդը» Կ. Օգուրի
ժ. 18.00 «Մյուս ափը» Գ. Օվազյան
ժ. 20.30 «Կույր խոզը, որն ուզում է թռչել» Էդվին

Մուսկվա կ/թ, փոփ դահլիճ

ժ. 16.00 «Տնից տուն» Ա. Գասարյան, Ա. Մուրադյան
«Երկարատև զգեստ. բազմակնություն» Ա. Մուրադյան
ժ. 18.00 Տափի «Էլի լավ ա» 10 ռեժիսոր
ժ. 20.00 «Չասկի ոսփոք բռնած» Ա. Ազատյան
«Լռություն» Տ. Կարապետյան

Նաիրի կ/թ

ժ. 10.00 «Մայր, եղբայր ել ես» Ն. Դ. Զալիս
ժ. 12.00 «Պլանո» Վ. Հակոբյան
«Տնային ասվածներ» Վ. Փիլիպյան
ժ. 16.00 «Տխուր փողոցի լուսաբացը» Ա. Սկրյան
ժ. 18.00 «Մայր, եղբայր ել ես» Ն.Դ. Զալիս
ժ. 20.00 «Երանություն» Ա. Դեզեն
ժ. 22.00 «33 օր» Ա. Մասի

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 «Մոլորության գործ» Օ. Օֆան, Ա. Զիթե
ժ. 13. 30 «Տնից տուն» Ա. Գասարյան, Ա. Մուրադյան
ժ. 14.00 «Անցման Երջողի կորուստներ» Թ. Վ. Բելեն
ժ. 16.00 «Չինական կաղույս» Ա. Պելեդ
ժ. 18.00 «Ռուսների բերհավաք» Զ. Մորդոն

15 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 10.00 «Ուրվականը» Կ. Հովհաննիսյան
«Ջուրն ընկնելով» Տ. Ավեսիյան
ժ. 13.00 «Հաշտագող սեւ շները» Ա. Էր, Ա. Գորբաշ
ժ. 15.00 «Հեռու հաղթանակ» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 17.00 «Սահման» Գ. Խաչատրյան
ժ. 19.30 «Մահվան խաղը» Կ. Օգուրի
ժ. 22.00 «Խճճված զուգահեռներ» Գ. Գալստյան

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

ժ. 10.00 «Մեկ ու կես սենյակ» Ա. Խրճանովսկի
ժ. 12.30 «Կույր խոզը, որն ուզում է թռչել» Էդվին
ժ. 14.30 «Հրաձգողի առումը՝ Տոնինո Գուերա» Ռ. Գետրյանց, Վ. Կետրով
ժ. 16.00 «Փրեպ կղզին» Ռ. Նիլսոն
ժ. 18.00 «Մեկ ու կես սենյակ» Ա. Խրճանովսկի
ժ. 21.00 «Ափրոնի դաշտեր» Ա. Բարնակ

Մուսկվա կ/թ, փոփ դահլիճ

ժ. 12.30 «Տափի «Էլի լավ ա»
ժ. 16.00 «Մոլորության գործ» Օ. Օֆան, Ա. Զիթե
ժ. 18.00 «Իմ աբխազի» Վ. Ղազարյան
«Կովկասի ազգակնոթներ» Լ. Զալանթար
ժ. 19.00 «Չասկի ոսփոք բռնած» Ա. Ազատյան
«Լռություն» Տ. Կարապետյան
ժ. 20.00 «Անցում» Ա. Գյուրջյան

Նաիրի կ/թ

ժ. 16.00 «Մի նայիր հայելուն» Ա. Բարսեղյան
ժ. 18.00 «Տնային ասվածներ» Վ. Փիլիպյան
«Պլանո» Վ. Հակոբյան
ժ. 20.00 «Երազարդի սիեթերը» Դ. Առաքելյան
ժ. 22.00 «Մի մարդու գյուղը» Ա. Էլ Դաբր

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 «Գեղը կարմել էր» Ա. Հակոբյան
ժ. 13.00 «Չայնեզ էլ-Սայիդի» Օ. Ա. Լեյեն
ժ. 14.00 «Երկարատև զգեստ. բազմակնություն» Ա. Մուրադյան
ժ. 15.00 «Մանրաձավարի հավի» Է. Կատյան
ժ. 17.00 «Բացողումներով փառեզ» Ա. Նելսոն
ժ. 17.35 «Արարում» Նազարյան
ժ. 19.00 «Մայր հողի դաշտեր» Տ. Մացուսիս

16 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 10.00 «Հաշտագող սեւ շներ» Ա. Էր, Ա. Գորբաշ
ժ. 13.00 «Երիտմ» Զ. Փեցոլդ
ժ. 15.00 «Անցողի» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 17.00 Լեհաստանի օր - «Խնկեղեղ» Ա. Վալրա
ժ. 19.30 «Չնձան» Բ. Հովհաննիսյան
ժ. 22.00 «Տեսն» Ֆ.-Ֆ. Կոպոլա

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

10.00 «Բողոքի արվայազը» Շ. Բեյբեր
ժ. 12.00 «Հանգիստ մնա ել հաշտի միջնա յոթը» Ռ. Լավաֆիկուր
ժ. 14.00 «Տղմո գեղը» Կ. Օգուրի
ժ. 16.00 «Հանգիստ մնա ել հաշտի միջնա յոթը» Ռ. Լավաֆիկուր
ժ. 18.00 «Բողոքի արվայազը» Շ. Բեյբեր
ժ. 20.30 «Առում»

Մուսկվա կ/թ, փոփ դահլիճ

ժ. 16.00 «Տիգրան Մանսուրյան» Գ. Համբարձումյան
«Արարում» Ա. Նազարյան
ժ. 18.00 «Աթու լեռը» Է. Վիգեն
ժ. 19.00 «Թեհրանը լուսանկարներում» Ռ. Սաֆարյան
ժ. 20.00 «Տափի «Էլի լավ ա» 10 ռեժիսոր

Նաիրի կ/թ

ժ. 10.00 «Կակաո» Վ. Զարիմ-Մասիի
ժ. 12.00 «Մեր աբխազի» Ֆ. Բալեգյան
ժ. 16.00 «Սահման» Գ. Խաչատրյան
ժ. 18.00 «Գյումրի» Շեյկովսկի
ժ. 20.00 «Անցում է մաշկի միջով» Է. Ռոսս
ժ. 22.00 «Դիմակահանդեսներ» Լ. Սալեմ

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 «Վերջին սցենարը՝ Բուկարինի հիշելով» Գ. Ուրբեսի, Խ. Եստրադա
ժ. 14.00 «Ավեսի» Ա. Սկրյան
ժ. 14.30 «Հրաձգողի առումը՝ Տոնինո Գուերա» Ռ. Գետրյանց, Վ. Կետրով
ժ. 15.30 «Խավարի լույսը» Գ. Սիմոնյան
ժ. 17.00 «Ռաբոտայի հացը» Շ. Սալեմ
ժ. 19.00 «Զարե արտավայրեր» Դ. Զոռյան

17 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 13.00 «Խնկեղեղ» Ա. Վալրա
ժ. 15.00 «Ջեռերը վեր»
Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 17.00 Գերմանիայի օր - «Երիտմ» Զ. Փեցոլդ
ժ. 19.30 «Ընկեր Փանջունի» Ա. Մանսուրյան
ժ. 22.00 «Կանոնները փոխվել են» Դ. Թոմաս

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

ժ. 10.00 «Աղջնակը» Տ. Կոլի, Ռ. Ֆրիմել
ժ. 12.00 «Առում» Օ. Ավեր
ժ. 14.00 «Թաղված անհատը» Կ. Օգուրի
ժ. 16.00 «Աղջնակը» Տ. Կոլի, Ռ. Ֆրիմել
ժ. 18.00 «Ուրվականը» Կ. Հովհաննիսյան
20.30 «Խելով մնա»

Մուսկվա կ/թ, փոփ դահլիճ

ժ. 10.00 «Աթու լեռը» Է. Վիգեն
«Լռություն» Տ. Կարապետյան
ժ. 12.00 «Իմ աբխազի» Վ. Ղազարյան
«Կովկասի ազգակնոթներ» Լ. Զալանթար
«Չասկի ոսփոք բռնած» Ա. Ազատյան
ժ. 16.00 «Մերոյա աստեղը» Ռ. Սիմոնյան
ժ. 18.00 «Հայրենի հող» Ն. Պեզդյան
«Հոյաքս Իզան» Ա. Կոնդր
«Սիրով ել երախտագիտությամբ» Ա. Մանուկյան
ժ. 20.00 «Անցում» Ա. Գյուրջյան

Նաիրի կ/թ

ժ. 10.00 «Գյումրի» 3. Շեյկովսկի
ժ. 12.00 «Բարի գալուստ Էնուրմին» Ա. Վալրա
«Մալեգանի գերմարդիկ» Ֆ. Անդալ համ

ժ. 15.00 «Գերմանիա 09» 13 ռեժիսոր
ժ. 18.00 «Մեր աբխազի» Ֆ. Բալեգյան
ժ. 20.00 0-1-0, Պ. Լազարյանի
ժ. 22.00 «Վեց կարճամետրաժ Դուրախից»

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 Արևմտյան Հայաստան. կորույսը հայրենի
ժ. 14.00 «Չինաստանը հեռու է՝ Չինաստանը ել Անսոնիոնին» Լյու Դայդին
ժ. 15.30 «Վթար» Դ. Էնֆենցյան
ժ. 15.45 «Արցախյան ֆեյնոմեն» Ռ. Սիմոնյան
ժ. 17.00 «Լռության սարած» Ա. Օհանյան
ժ. 17.20 «Իրավաբան փայտեր» Զ. Լոնջինսոն, Ֆ. Ալիզա

18 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 18.00 «Նռան գույնը» Ա. Փարաջանով

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

ժ. 12.00 «Տղմո գեղը» Կ. Օգուրի
ժ. 14.00 «Կարի» Ռ. Նիլսոն
ժ. 16.00 «Ֆերդինանդ» Ե. Սկոլիմովսկի

Նաիրի կ/թ

ժ. 12.00 «Հասուն նահանգներ» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 14.00 «Նվիրվում է Կայակոյին» Կ. Օգուրի
ժ. 16.00 «Զննած մարդը» Կ. Օգուրի
ժ. 18.00 «Մահվան խաղը» Կ. Օգուրի
ժ. 20.00 «Թաղված անհատը» Կ. Օգուրի
ժ. 22.00 «Արամանուկ» Բ. Հովհաննիսյան

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 «Ազատության զննակ» Կ. Կորրեա
ժ. 13.00 Հանդիպում ռեժիսոր Զ. Օնդերի հետ
ժ. 14.00 «Եվրոպիս» Դեյվայի փառվել» Կ. Բոնն
ժ. 17.00 «Դռները բանալ» Ա. Օզվերեն, Ռ. Էսեն
ժ. 17.50 «Վաղվան ուղղված նամակ» Գ. Ալթերին

19 հուլիսի

Մուսկվա կ/թ, կարմիր դահլիճ

ժ. 13.00 «Հյուսիսային լույսեր» Ռ. Նիլսոն
ժ. 15.00 «Չորս գիշեր Աննայի հետ» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 17.00 «Մերձավոր Երջողաս» Լ. Տյունել
ժ. 19.00 «Տեսն» Ֆ.-Ֆ. Կոպոլա
ժ. 21.30 «Աննա Կարենինա» Ա. Սողոմյոնով

Մուսկվա կ/թ, կաղույս դահլիճ

ժ. 12.00 Վալերազական ֆիլմերի մրցույթի մրցանակակիր ֆիլմը
ժ. 14.00 Հայկական համայնադասակեր մրցույթի մրցանակակիր ֆիլմը
ժ. 16.00 FIPRESCI մրցանակակիր ֆիլմը
ժ. 18.00 Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթի մրցանակակիր ֆիլմը
ժ. 20.00 Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթի մրցանակակիր ֆիլմը
ժ. 22.00 «Նռան գույնը» Ա. Փարաջանով

Նաիրի կ/թ

ժ. 12.00 «Հեռու հաղթանակ» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 14.00 «Անցողի» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 16.00 «Ջեռերը վեր» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 18.00 «Ֆերդինանդ» Ե. Սկոլիմովսկի
ժ. 20.00 «Փրեպ կղզին» Ռ. Նիլսոն
ժ. 22.00 «Կարի» Ռ. Նիլսոն

Նարեկացի արվեստի միություն

ժ. 12.00 «Ոսկե ծիրանի» կինոդոկումենտալ
ժ. 14.00 «Տիգրան Մանսուրյան» Գ. Համբարձումյան
ժ. 14.30 «Մերոյա աստեղը» Ռ. Սիմոնյան
ժ. 16.00 «Արարտի դաշտերներ» Գ. Հարությունյան

Կինոհավելվածի պատասխանատու՝ ՌՈՒԶԱՆ ԳՐԴՈՍՅԱՆ